

СРПСКИ СИОН

Год. XIV

Број 1

ЗВАНИЧАН ЛИСТ ПРАВОСЛАВНОГ СРПСКОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ СИНОДА МИТРОПОЛИЈЕ
КАРЛОВАЧКЕ ЗА ДУХОВНЕ, ЦРКВЕНЕ И ЈЕРАРХИЈСКЕ СТВАРИ.

У Ср. Карловцима у четвртак 15. јануара 1904.

АРХИЈЕРЕЈСКЕ ПОСЛАНИЦЕ.

ГЕОРГИЈЕ ПРВИ

ПО БОЖЈОЈ МИЛОСТИ И ВОЉИ НАРОДА СРПСКОГ ПРАВОСЛАВНИ АРХИЕПИСКОП
КАРЛОВАЧКИ, МИТРОПОЛИТ И ПАТРИЈАРХ СРПСКИ, ЊЕГОВА Ц. И АП. КР. ВЕЛИ-
ЧАНСТВА ФРАНЦА-ЈОСИФА ПРВОГА ПРАВИ ТАЈНИ САВЕТНИК, КР. УГАР. ВЕЛИ-
КАШКОГ ДОМА ЧЛАН, ПРЕИЗРЕДНИХ ОРДЕНА: Ц. И КР. ГВОЗДЕНЕ КРУНЕ ПРВОГА
СТЕПЕНА КАВАЉЕР, КР. СРПСКОГА БЕЛОГА ОРЛА И СВ. САВЕ ПРВОГА СТЕПЕНА,
КАО И КЊАЖЕСТВА ЦРНОГОРСКОГА ДАНИЛОВА РЕДА ПРВОГА СТЕПЕНА
ВЕЛИКОКРСНИК и т. д.

ВИСОКОЧАСНОМ, ПРЕЧАСНОМ И ЧАСНОМ ПРАВОСЛАВНОМ СВЕШТЕН-
СТВУ ОБА РЕДА И ПОБОЖНОМ ПРАВОСЛАВНОМ СРПСКОМ НАРОДУ БОГОХРА-
НИМЕ АРХИДИЈЕЦЕЗЕ КАРЛОВАЧКЕ, ПРЕЉУБАВНОЈ ПАСТВИ СВОЈОЈ ДУХОВНОЈ
ШАЉЕ УСРДНИ ПОЗДРАВ И ПАТРИЈАРАШКИ БЛАГОСЛОВ.

Данас се по целом пространом православном свету разлиже божићна
радост, а нигде ваљда тако као код нашег српског народа, пошто он
понајвише има лепих и значајних обичаја о јучерашњем и данашњем
дану, који и допринеше да је поред свију бура и незгода, којима је
вековима изложен био и преко своје главе претурио, у стању био
очувати своју милу веру и народност, која радост налази најјаснијег
израза у данашњем међусобном радосном поздраву и отпоздраву: „Хри-
стос се роди!“ — „Ваистину роди!“

Јуче на вечерњој служби, а јутрос на повечерју и јутрењу, отпе-
васмо и чусмо богодухновенне песме црквене: Приидите возрадовемса Господени —,
Господъ Исусъс рождшюсѣ ѿ свѣтлы дѣвѣы —, Царство твоѣ Христѣ Боже —, Августъс
единоначалствѣюсѣ на земли —, Небо и земля днѣсь пророчески да возвеселѣтсѣ —,

Болви персидствин царіе —, Веселиса Јерусалиме — и остале богодуховнене песме е тропаром: Рождество твоје Христе Боже нашх — и кондаком: Д'ква днєк пресвщствин наго раждаетх —, спеване све од богодуховнених учителя и отаца црквених у славу рођења једнородног сина Божјег, Исуса Христа.

Па шта је прави узрок тој данашњој нашој и црквеној радости, која нас у поменутих песмама између осталог позива, да приђемо и да се радујемо Господу; која позива цео свет, да ликује и да од радости игра?

Повод је тој радости, као што се у једној од поменутих песама вели, тај, што је у данашњи дан дошао на земљу Исус Христос, истинити син Божји, да свет обнови и да спасе душе наше.

Рођење Христово, које се у данашњи дан пре 1903. године збило, обузело је подједнаком радошћу и небо и земљу и ангеле, који при његовом рођењу запевахе радосну песму: Слава Богу на висинама, радујте се људи, јер се роди син Божји, и људе, који му принесоше даре, злато, ливан и смирну, с тога, што се у данашњи дан испунило обећање Божје, да не ће оставити род човечји у вечној тами и незнању и под прародитељским грехом, него да ће послати на земљу Спаситеља да га спасе и научи правој истини; што је у данашњи дан рођен — рођени пре свију векова — од Духа светог и Марије дјеве у граду Витлејему јудејском у јаслама, једнородни син Божји Исус Христос, чији су долазак пророци вековима предсказивали, а род човечји очекивао вековима; што је у данашњи дан син Божји Исус Христос, истинити Бог, постао Бого-човеком, чије је рођење као што се пева у данашњем тропару „озарило цео свет виделом разума“, те дошавши на земљу, узео на себе грехе рода човечјег, због чега је себе и принео на жртву, и својом жртвом спасао га од прародитељског греха, повратио му изгубљену љубав Божју, сјединио га с Богом, отворио му затворене двери Божјег милосрђа, избавио од вечне смрти и даровао му живот вечни, донео му на земљу божанствену науку, повратио га вери и љубави к Богу, показао му, како треба живети и умрети у испуњавању дужности и вршењу врлина, научио га како треба љубити и славити Бога, у њега веровати, како треба љубити самог себе и своје ближње и ко је све наш ближњи; што је у данашњи дан дошао на земљу Онај, који је донео роду човечјем нови завет између Бога и њега, основао на земљи своју цркву, по чијем се имену називају сви они, који верују у њега и у његову божанствену науку, без које се не може постићи живот вечни.

Ово је узрок и повод данашњој нашој и црквеној радости, која нека се и од сада као и до сада међу нама и у нашем народу одржава.

И кад на све ово, мила моја децо духовна, помислимо, оправдана је данашња наша и црквена радост. Стога се уз цркву радујемо и ми сви данашњем дану и празнику искреним срцем и душом, и радујући му се, не заборавимо ни у њојзи на божанствену науку Христову, а ни иначе, него живимо по њојзи, чија се наука своди у ово неколико разумљивих речи: љубимо и поштујмо Бога изнад свега, а ближњега — све људе — као сами себе, и што нисмо ради да нама чини други, не чинимо ни ми другима.

Ова божанствена наука нека нам је увек путовођа у нашем животу, па ћемо живећи по њој, задовољно поживети на овоме свету, а у вечитом заслужити милост Божју.

Па, у колико се у данашњи дан и моја душа радује данашњем дану, има нешто што је и у данашњи дан ожалосћава, и не да јој, да ми радост буде онаква, каква беше у данашњи дан код мал' не свију мојих претходника митрополита-патријараха.

А то, што и моју душу, као што је и душе мојих претходника овамо од

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

1869. године и у данашњи дан ожалосћавало, и горких нам часова допринело и допринаша ми; није ништа друго, до ли покренуто 1869. године питање: о црквено-народној аутономији код нашег оностраног народа, које се ево већ 34 године уређује и расправља, час с мањом час с већом жестином, па никако да се уреди.

А да је било среће, могло се оно те исте године и код нас уредити, као што га Романи у Угарској уредише за не пуних шест недеља на своме сабору, на који не потрошише више од 26.000 круна.

Пошто сам Вас, мила моја децо духовна, у досаданњим својим Божићним поздравима, поучавао о разним Вашим дужностима, што их имате вршити као Хришћани православни, грађани слободни и Срби; данас ћу Вам проговорити коју више о поменутом дневном питању т. ј. о нашој црквено-народној аутономији.

А о њој ћу Вам проговорити коју више стога, што се о њој код нас ево већ 34 године води сваком приликом реч; што се о њој за то време толико утрошило времена и толико о њој написало, колико се није утрошило и написало о свима осталим скупа животним народним питањима, и што смо на њено уређење-неуређење потрошили на саме народно-црквене саборе преко пола милијона круна народног новца, а да и не помињем, колико је осим тога потрошено око избора народних посланика, кортешовања, народних зборована, штампу и остало.

А што је најглавније, а уједно и најжалосније, то је то, да се не само наша ученија класа — интелигенција, због тога питања поделила у неколико табора и странака, чији се органи-листови и прваци између себе као диндушмани мрзе и прогањају, пошто сваки од њих сматра све оне за непријатеље народне, који се у том питању у свему с њима не слажу, и ако у томе често играју главну улогу личности и лични интереси, а не начела; него се и у многе наше градске и сеоске црквене општине уселио немир, неслога, завада, па и у сам народ.

Да у таким приликама не може бити говора о реду и напретку у таким нашим црквеним општинама и народу, то је бар познато.

Па кад се код нас од толико времена расправља питање и води реч о питању наше црквено-народне аутономије; вредно је да изнађемо и сазнамо узрок: зашто се оно за толико дуго времена није уредило, и ко је за то одговоран?

Да се за то баца сва кривица на нашу јерархију — епископат, то је позната ствар!

Та се кривица на њу баца од 1869. непрекидно. Па да л' је она у истини крива, што се наша црквено-народна аутономија није до сада уредила?

На то Вам, мила децо духовна, одговарам: *да није, и да она не заслужује што се због тога баца на њу кривица, и што се због тога напада.*

А да није, ево Вам доказа.

Навршило се пуних 34 године, како се и теби, мила моја децо духовна, с дана на дан говори и то, како је нашем народу још за време Арсен-патријарха Црнојевића дата црквено-народна аутономија, коју су наши стари извојевали крвљу, а коју аутономију хоће наша јерархија — епископат да отме од народа и себи приграби.

И кад се тако дуго тако што о њој говори и пише; не треба се чудити, што она сваким даном све то више губи у народу угледа и постаје немоћнијом, и ако ни једном народу у Угарској није толико потребна јака и угледна јерархија, као што је нужно нашем и романском.

Какву пак одговорност носе на души својој и пред Богом, и пред својом савешћу, и пред историјом, сви они Срби, који мисле да своме народу не могу учинити веће услуге од услуге, ако што више изнесу зла на своју јерархију и

што више је оцрне; о томе ће беспристрасна историја у своје време изрећи свој суд над њима и над њиховим досадашњим и данашњим радом.

Но, како је и много већем народу од нашег народа тешко чекати на тај суд историјн над радом својих првака, због чега сви истински родољуби народни настоје, да му се стане на пут, ако виде да је штетан, и не допуштају ни да га до краја изведу; то сматрам и ја као духовна поглавица оностраног нашег народа, да Вам, мила моја децо духовна, овом приликом кажем, да греше сви они, који говоре да наша јерархија отима од народа његова права, а уједно и испричам, како стоји у истини с тим правима.

По пропасти српског царства на Косову и паду Србије у турско ропство, наш је народ у више пута покушавао да се ослободи тог ропства, и гдекоји наши патријарси покушаваше и ступаше у преговоре са Аустријанцима и Млетчанима, да народ ослободе турског ропства; но у томе не успеше.

И за време једног таког договора патријарха Арсенија Црнојевића с млетачким послаником на Цетињу при крају 1689., допаде му глас, да се поврати одмах у патријаршију — Пећ, где га чека аустријски војсковођа.

Аустријанци су 1688. упали у Србију, а при крају 1689. допрли до Скопља, Штина, и патријарх Арсеније позват од аустријског војсковође да се придружи Аустријанцима, није му друго преостало, него да им се придружи, а то исто учини и наш народ, жељан слободе и да се опрости турског ропства, те потпомогаше у свему Аустријанце, а многи ступише у њихове редове те заједнички гонише непријатеље.

Идуће 1690. године ударе Турци свом силом на Аустријанце, који мораше напустити Србију, те се почеше повлачити к Београду. С њима се повлачише и Срби заједно с патријархом и свештенством.

Идући тако уз аустријску војску, која их чуваше од турског гоњења и нападаја, и ако се надаху, да ће се Аустријанцима окренути срећа; ипак за случај ако се не поврати, и они узморају с њоме прећи у Угарску и Хрватску, побојавши се за своју веру и народност, у договору с првацима српским из Угарске и Хрватске, одржаше народни збор у Београду, на ком 18. Јунија 1690. саставише и потписаше молбу, и предадоше је владици Исаји Ђаковићу — Исаји мудрому —, да је однесе и преда цару аустријском Леополду првом.

У истој молби молише га: да их прими под своје окриље и да им допусти да могу исповедати слободно своју веру православну, да могу остати при своме календару, да могу слободно бирати између себе и српског рода и језика патријарха, кога да бира духовни и светски сталеж, ком да се призна право и допусти, да самовласно — сâм — поставља и посвећује владике, игумане по манастирима, свештенике по градовима и селима, да може градити слободно цркве где хоће, освећивати их и свештенике им постављати, и да може и сâм, а и владике слободно обилазити манастире, вароши и села.

Ево, мила моја децо духовна, *каква* права наши стари пред свој прелазак на ову страну молише за свога патријарха, која им права цар Леополд у својој привилегији од 21. Августа исте године одобри и признаде.

Из поменуте молбе народне јасно се види, да он не мољаше тада за себе право: да он буде господар у цркви, да бира владике, игумане и свештенике, него једино, да сâм бира себи патријарха — своју црквену поглавицу.

А то је он радио стога, што је знао, да је таква права имао његов патријарх и под Турцима, и што је уверен био, да ће он у стању бити понајбоље заступати и бранити интересе своје цркве, коју сматраше — што у истини и јесте — за спас и штит своје народности.

Жеља нашег народа, да се поврати срећа аустријској војсци и да не мора

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

www.unib.rs

напуштати своју отаџбину, не испуни се, и он мораде нагоњен околностима с тешким болом у својој души напустити отаџбину и прећи на ову страну, где је затекао доста велики број нашег народа.

Пробавивши овде неко време, потуцајући се с једног краја на други, и видећи да нема наде на повратак у своју отаџбину; мољаше поново цара Леополда за свога патријарха она иста права, која мољаше из Београда, која му права цар Леополд у својој привилегији од 4. марта 1695. и признаде.

На основу тих права, како патријарх Арсеније, тако и његови последници све до митрополита Павла Ненадовића, који постаде митрополитом 1749., постављаше кад сâми, кад у договору са епископима нове епископе, и то обично одмах по постављању и посвећиваше их, па тек после искаше за њих потврду, а епископи као и патријарх-митрополит сваки у својој дијецези постављаше по манастирима игумане, а по градовима и варошима свештенике.

Митрополиту Ненадовићу државна власт забрани, да сâм поставља епископе, него да их има синод бирати, који се не смеде састати пре дозволе, и држати седнице без царског комесара, а пре потврде да их не сме посвећивати.

И од то доба па све до данашњег дана, обављали су архијерејски синоди, с малим изузетком без царско-краљевског комесара, избор епископа, а избор патријарха-митрополита од 1708. до данас народно-црквени сабори.

Свештенике по градовима и селима постављали су од 1690. до 1782. патријарх-митрополит и епископи, а од то доба до 1869. конзисторије.

Како је наскоро по нашем прелазу на ову страну државна власт почела себи једно по једно право да одузима од патријарха, и у први мах да их пренаша на епископе, и кад је то учинила, одузела их и од њих и пренела их на народ, у чему су јој ишли на руку — из незнања и неки народни сабори —, а потом их одузела и од народа и за себе их задржала; није чудо, што је на послетку дошло до тога, да је она постала неограниченим господаром и у нашој цркви, док народ и онако није имао никаквог права осим избора митрополита, које му је право такође јако скучено било.

Особито је наша јерархија имала горких дана од 1769. па све до 1790., у ком је добу државна власт многе новине увела у нашу цркву и за народ.

На више пута поднашану молбу и жељу наших сабора и општина, да се допусти држање српског народног расправног сабора, ради уређења наших црквено-народно-просветних ствари; наш љубљени Господар цар и краљ Његово Величанство Франц Јосиф први, по урођеној својој доброти и љубави за све народе своје простране царевине, па и за свој верни и одани му српски народ, одазове се жељи и молби народној, и допусти 1864. држање расправног сабора.

Кад се састао изабрати од сабора одбор за донашање предлога за сабор, и видео, да нити је што јерархија спремила за расправљање, нити народни прваци, који годинама писаше о потреби расправног сабора, нашао се у неприлици, из које га избави тадашњи ц. к. комесар генерал барон Јосиф Филиповић, давши му донесено из Беча најновије устројство лутеранске цркве за Аустрију, и од 1859. године за Угарску.

Добивши их исти одбор, изради по њима устројство за нашу цркву, које није одговарало ни мало духу и учењу наше цркве, ал' зато га ипак сабор усвоји, те тако у њега не само да уђе много наређење лутеранске цркве, него у њега уђе и много шта, што у њему и не бијаше, и ми дођосмо до слободнијег устројства, но што га имађаше лутеранска црква.

И ако су они, који су нам послали и донели устројство лутеранске цркве, познавајући нашу бујну природу, помишљали на то, да ће поменуте слободе више шкодити, него користити; нису се преварили.

По истом устројству, које је 1868. задобило превишњу потврду, уступљено је нашим црквеним општинама и право избора ђакона, пароха и протопрезвитера — прота.

Време од 1869. до данас јасно је показало, да је народу нашем сувише велика слобода, што је задоби потврдом рада саборског од 1865., доста шкодила, пошто од тога времена по многим нашим црквеним општинама започе раздор и неслога, која је данашњим даном дошла до такве заоштрености, да брат брата, кум кума, сусед суседа већма мрзи и гони, него што је за време најљућег гоњења Србин Турчина мрзио и гонио.

1868. донесен је на угарском сабору IX. зак. чланак, којим је у Угарској српском и романском православном народу дата црквено-народна самоуправа.

Први наш сабор, одржат на основу истог чланка 1869., у место да је нашој цркви повратио и признао њену аутономију, те цркви дао што је црквено, а себи задржао што је народно, и тако остао у љубави и слози са својом јерархијом, као што урадише Романи; он одмах у почетку свога рада дође у заваду и сукоб са јерархијом, и то због председништва у сабору, који и данас траје на штету и цркве и народа, те и не хтеде приступити своме главном раду т. ј. устројству сабора.

Од то доба одржано је 13 народно-црквених сабора, и ми на њима не могосмо уредити оно, што Романи уредише на једном сабору!

Истина, сабор је за то време донео неколико омањих уредаба, а 1874. устројство сабора, које није задовољило ни јерархију ни народ, а то стога, што је по њему државна власт задржала за себе право коначног решавања у донесеним одлукама наших највиших црквено-народних власти.

Од првог дана, како сам сео 1890. на патријаршки престо, пошто ми добро беше познато како пати и наша црква и народно-просветни заводи а и сам народ због неуређености наше црквено-народне аутономије, чему је поглавити узрок и то, што наши сабори не донесоше целокупно устројство наше црквено-народне аутономије, као што га донесе романски, због чега и не могу наши сабори да посвршују текуће послове на одређено им време; сматрао сам за своју најсветију дужност, да порадим на томе, да и ми дођемо једном до целокупног устројства.

Како је несугласност и непотпуност наших аутономних уредаба била позната и Његовом Величанству и тадашњој кр. угарској и хрватској влади, пошто су имали често посла с решавањем овог или оног црквено-аутономног питања; с тога је на сабору 1890. присутни повереник сада покојни барон Федор Николић, на изречну вишу заповест, изјавио у сабору жељу, да би добро било, како у интересу саме цркве тако и народа, да се и за нашу цркву створи статут, у ком би било наведено све, што спада у аутономију, као што га има романска православна црква и лутеранска у Угарској.

Сабор прихвати ову жељу, и изабере одбор од 15 лица, да изради такав статут, што исти и учини.

И саборски одбор изради по истом одборском предлогу за сабор такав статут, и поднесе га сабору, који га у начелу прихвати, ал' га не узе у претрес.

Саборски је одбор и 1897. израдио и поднео сабору исправљен и допуњен такав статут, који сабор не хтеде ни у начелу усвојити, и ако у истим статутима и јерархији и сабору и црквено-народним властима уступљена беху много већа права, него што их имају по уређењу епархија од 1871. и саборском устројству од 1875., а државној власти одузета она права, која јој по њима прападале.

И ако су у то време биле врло подесне прилике, да се могла задобити превишња потврда за исте статуте, наши сабори пропустише и ту прилику, као

и многе дотле, и то ни због чега другога, до ли што се у њима налажаше наређење, да 25 свештеничких посланика на сабор бира свештенство, а не свештенство с народом заједно.

Романима не смета, што и код њих свештенство засебно бира своје посланике за сабор; нама није сметало од 1708. до 1872., што је и наше свештенство засебно бирало своје посланике, и ако је у сабору седело 25 официра и десетак Романа; а данашњим би даном сметало, да их засебно бира поред 50 световних, што их народ слободно бира!

А не да се то право данас нашем свештенству стога, што би по тврдњи наших вођа и странака у том случају с таким свештеничким посланицима могла радити јерархија шта би хтела, а преко јерархије влада!

Каква се увреда таког тврдњом наноси нашем свештенству, које је од вајкада било у првом реду, кал је требало бранити цркву и народ, а тако исто и нашој јерархији, која је уз то оставила грдне фондове, од којих се прихода данас издржавају наше црквено-народне-просветне установе, којима лежи и мора лежати интерес наше цркве и народа на срцу већма, него свима скупа осталим нашим сталезима, пошто је њихов опстанак везан за цркву; то је бар свима увиђавним људима познато.

И ако све ово речено, мила моја децо духовна, зрело размислите, а што Вам рекох, сушта је истина, која се не да оборити; можете и сами пресудити, коме имамо захвалити, што и данас имамо онакву исту аутономију, коју вођа народни покојни др. Светозар Милетић још 1875. назва „укљештеном аутономијом“.

Па кад прваци народни и вође, којих свака наша странка има по неколико, а које друге странке за такове не сматрају, пошто и оне имају своје прваке и вође, желе и траже од јерархије, да пристане на онакву аутономију, какву они желе, а исти су међу собом и у томе несложни, те је јерархија у сваком погледу изложена нападају осталих странака, све и да пристане на захтев једне странке, овамо од 1872. не беху у стању извојевати бољу црквено-народну аутономију од данашње, и ако на свима одржаним од то доба саборима имађаху огромну већину, у којој владаше једнодушност; реците ми, мила моја децо духовна: није ли то вапијући грех на небо, што и данас има српских синова и то понајвише од ученог реда, који и данас не ће да увиде, да се досадашњим радом и држањем не да извојевати ни цркви ни народу онаква аутономија, какву они себи замишљају и желе, те да прекину с прошлошћу, која нам је само невоље и зла донела и доноси, и да започну нов слојан и заједнички рад са јерархијом, како бисмо једном дошли до жељеног и нужног мира и у цркви и народу.

Реците ми: не захтева л' то и сам обзир спрам Његовог Величанства, који је до сада дао толико доказа своје љубави спрам наше цркве и народа, а уједно и стрпљења, имајући с нашим црквено-народним стварима толико посла, колико ни с једним другог народа, и који је јасно показао своју жељу и вољу, да се једном уреди и наша црквено-народна аутономија, те да бар с њоме нема посла.

Реците ми: није л' томе крајње време, да и ми помишљамо, на што на-послетку може изићи и како се може свршити питање о нашој црквено-народној аутономији, које као што рекох ево већ 34 године одржава наш народ у непрекидној трзавици, а државној власти, па и самом Његовом Величанству, задаје толико бриге.

Запста је, мила моја децо духовна, томе крајње време, и кад се то питање даде данас братским договором у толико лакше решити и уредити, пошто данашња јерархија није у томе питању непомирљива и неприступачна, и не

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNIBL.BG

тражи за себе ништа друго, него оно, без чега не може постојати и што не може и не сме уступити световном елементу; и кад данас то увиђају сви истински и озбиљнији српски родољуби, па многи и од оних, који носе одговорност за несређење наше црквено-народне аутономије, онда нам ништа друго не преостаје, него да се сви увиђавнији и озбиљнији слојеви нашег народа сложе и ступе у једно коло, па да заједнички пораде на сређењу и уређењу наше црквено-народне аутономије.

У то ћу коло и ја и високопреосвећена г.г. епископи радо и весело ступити, шта више, ми све баш такове слојеве нашег народа у то коло позивамо, и ја не бих ништа тако желео, као да дочекам тај радостан и спасоносан дан и по нашу цркву и по наш народ.

Поздрављајући Вам, мила моја децо духовна, данашњи празник Христова рођења, а тако исто и нову годину, коју да у здрављу, миру и задовољству проведете, свето Богојављење и светог Саву, и шилући Вам свој патријарашки благослов, нека Вас свеблаг и Бог одржи у здрављу и испуни све Ваше праведне жеље. Амин!

Дано у *Карловцима* пред празник Рождества Христова 1903.

Горе поменути смирени Патријарх
ГЕОРГИЈЕ БРАНКОВИЋ.

М И Р О Н,

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ

СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЕПАРХИЈЕ ПАКРАЧКЕ ЕПИСКОП,

австријско-императорског ордена гвоздене круне II. степена кавалер благочастивом и благовјерном клиру и народу богохраниме епархије своје мир и благослов моли од свемогућег и милостивог Бога и Спаса Исуса Христа, а од смирености своје шаље архипастирски поздрав и братско цјеливање.

Има у животу нашем питања, на која морамо да мислимо често, ако хоћемо да нам живот буде сретан и напредан.

Међу таква питања спада и питање мира у нама и међу нама, јер од мира зависи срећа и напредак појединих људи и задруга, појединих народа и цијелога човјештва.

Зато морамо о миру мислити свагда, а особито на данашњи дан мир-божања, у који су анђели Божји, објављујући свијету рођење Христово, објавили му уједно и *мир* између неба и земље, између Бога *мира и љубави* и човјека, који од дана те објаве треба да је у *миру и светињи* с Богом, са собом, и са ближњима својима.

Водећи као хришћани по дужности својој рачуна о тој објави мира, запитајмо се понајприје како стојимо ми данас, послвије деветнаест стотина година, са *миром* у свијету у опште, а у народу нашем напосе.

Обазремо ли се по свијету ма на коју страну, увјерићемо се, да је свијетом овладао неки немир, неко неспокојство, од кога су и поједини људи и читави народи ускомешали се и наоружали као можда никада до сада, па мрким погледом својим гледају око себе и људе и читаве народе.

Таласи тога опћега неспокојства и немира, захватили су доста и православни српски народ наш, и ма да је народа нашега језгра добра

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

и љубожна, ипак смо доспјели и ми у њеки вртлог, кога се нити можемо да ослободимо, нити можемо да дођемо до мира и спокојства, до рада мирна и напредна, ни на дому, ни на опћем пољу нашем.

За цијело дуго вријеме од објаве мира па ево све до данас, слабо се свијет наужио мира и спокојства, и данас као да је више него ли икада у свијету и међу свијетом, немира и растројства и борбе свеопће. Изгледа као да су се дигли сви на све и противу свега, дигли се свакојаким оружјем и духа и руку људских.

Па зар смо ми сви с реда заборавили на мир, и зар ми не сматрамо више мир увјетом среће своје и напретка свога?

Била би пред Богом гриота, а пред људима срамота, рећи у опће за човјека, за сина божјег, да незна шта ради. и да нема осјећања за оно што му животу прави живот даје. Зна човјек и данас, а и осјећа, да му је мир понајглавнији увјет за живот срећан и напредан, но баш знајући то и осјећајући, боре се људи и народи и хоће борбом да дођу до мира, а по томе и до среће и напретка свога.

Али зар осим борбе нема и други пут, пречи и благословенији, којим можемо да дођемо до мира, среће и напретка нашега?

Стојећи данас над јаслама витлејемским, над којима се први пут чула објава мира, треба као синови божји којима је објављен мир, да се приберемо и прибрани да потражимо тај други пут којим се може и пре и лакше доћи до мира, јер Онај који лежи у јаслама као Господар мира објављенога, говори нама: *Мир вам, мир мој дајем вам!*

Али како ћемо доћи до Његовог мира? Да одговоримо на питање то, ставимо си и питање ово: шта је довело Спаситеља, Бога и Господара мира у јасле витлејемске?

Није Га довело ништа друго, него воља Божја, и покорност светој вољи Божјој!

Да се човјек спасе, била је воља Божја, да се Спаситељ ваплоти опет је била воља Божја, да Спаситељ пролије крв своју за грјешнога човјека и за помирење његово с Богом, и то је била воља Божја, којој се онако предано Спаситељ покорава, да и на догледу неописаних страдања подиже глас свој Оцу небеском и говори: *Оче, не воља моја, него воља Твоја нека буде!*

Дакле из воље Божје и покорности вољи Божјој настао је мир, који је при рођењу Спаситељеву објављен свијету, мир који је Спаситељ оставио свијету. И зато, како поједини човјек, тако и цијело човјештво, и ми сви заједно, треба да тражимо мира у Богу, у Спаситељу своме, у вољи Божјој. . . .

А којим путем треба да тражимо мир и којим путем можемо најлакше наћи мир? — И тражити и наћи мир можемо најлакше, једино покоравањем вољи Божјој!

Када то знамо, онда нам сад више није тешко наћи одговора и на питање: шта је узрок данашњем општеи немиру и растројству, с којим се сретамо на сваком кораку у свијету и у домаћем и народном животу нашем.

Злу томе узрок је понајише то, што је ослабила у нама вјера наша у Бога, и што се усљед тога непокоравамо, као што би требало, вољи Божјој. Кроз то долазимо у сукоб с Богом и са собом, и један с другим, и сви скупа заједно, а сукоба тога пошљедица је: општи немир и неспокојство, неслога и неудаћа наша.

Да љубазни, као дјеца и млађи, дужни смо поштивати Оца свога и матер, свакога од себе старијега, да нам добро буде и да дуго поживимо на

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

земљи овој. То је воља Божја, по којој смо дужни вољу нашу покоравати вољи наших старијих овдје на земљи. Тако је воља Божја, а вољи Божјој дужни смо покоравати се, јер покоравати се вољи Божјој, то је исто, што и покоравати се самоме Богу, који је Најсветији и Свемогућ, Најмудрији и Свезнајућ, Најправеднији и Најмилостиивији, који *непостуиа с нама по безакоњима нашим, нити нам враћа по гријесима нашим*, и зато благо човјеку, који вољу своју покораву у свему вољи Оца нашега Небеснога, јер такви је човјек као *дрво усађено крај потока, које род свој доноси у своје вријеме, и што год ради у свему напредује*. А како и да не напредује кад кратку памет своју замјењује на тај начин Премудрошћу Божјом, слабу снагу своју поткрепљује Свемогућством Божјим, а гриоту своју исправља Светињом Божјом.

Но данас, мјесто вољи Божјој, човјек радије служи вољи својој, ма да често слушамо и изговарамо ријечи Молитве Господње: „**Отче наших...** да **вдгга воља Твоја!**“ и ма да знамо, да се и Христос Спаситељ молио Богу: *»Оче не воља моја него воља Твоја нека буде!«* и онда, када је имао да испије горку чашу смрти мученичке на крсту. И ми, при свему томе, гледамо да што чешће протуримо вољу своју, мјесто воље Божје, и онда се још чудимо и жестимо, ако нам не иде све за руком онако, као што би желели да нам иде. А како ће нам и да иде за руком, кад несмишљено кидамо и тргамо ону чврсту свезу, која једина може да одржи у заједници и светињи толике људе разне ћуди и воље!

Ето у томе, љубазна браћо, лежи тајна свега зла нашега, свију неудаћа наших. Не водимо као што би морали водити рачуна о вољи Божјој, него се боримо за своју вољу. Мислимо да се боримо за мир, а у истину боримо се за своју самовољу, која нам доноси немир!

Али, као да су, Богу хвала, дани те опште трзавице, бар наше, избројани, и неварамо ли се, то као да се већ чују са разних страна наших озбиљни усклици: **приберимо се, сложимо се!**

Да, мили роде мој, приберимо се, сложимо се, ма и сад у дванаестом часу, кад смо већ толику снагу нашу растурили на све четири стране свијета, а понајвише ради тога, што хоћемо да је воља наша преча од друге и боље, па и од Божје воље!

Но незаборавимо при томе, да нема права и озбиљна повратка миру и срећи, без повратка вољи Божјој, без послушности Спаситељу, без покорности наше светој вољи Оца нашега небеснога.

Поклонимо се дакле и покоримо се понајприје вољи Божјој, сагнимо главу нашу под *јарам Христов који је благ*, и пођимо стопама послушности Његове, који је *послушан био све до смрти, до смрти на крсту*, па ће Отац наш небесни прославити и нас, као што је прославио и Сина свога јединороднога. „Умјеравајмо слободу нашу благоразумношћу, сјединимо силу и власт своју са љубављу спрам добра и са смиреношћу, разблажујмо правдољубље своје милошћу, ограничимо милост са правдом“, и тако спремљени и расположени, пођимо одлучно за вољом Божјом, која је као и Бог што је најсветија, најсавршенија, а нетражимо никада над Божјом вољом, своје воље, своје самовоље!

Пођимо данас такви од јасала витлејемских, и ми смо ваистину подобни, да се смјеста приберемо и сложимо, а прибранима тако и сложнима, биће нам и данас и вавијек и Божић честит, и нова година сретна и напредна, а о

Богојављењу Господњем чућемо у души нашој глас, да смо и ми они синови који су Богу у вољи!

Дао Бог и свети Сава да буде тако данас и вавијек. Амин.

У *Пакрацу* пред Божић 1930.

Гореспоменути смирени епископ

МИРОН с. р.

МІХАИЛЪ

Бојјом милости православни Епископ Богом чуване српске Епископије Горњо-Карловачке.

Часном и пречасном свештенству и љубазном у Христу стаду свом:

Благодат и мир од Господа Бога и Спаса нашега Исуса Христа, а од смирености своје архипастирски поздрав и благослов!

Богъ же богатъ сый въ милости, за премногю любовь свою, вюже возлюбил насъ, и сѣишихъ насъ мертвыхъ прегрѣшеньми, соуживил Христомъ: благодатію есте спасени (чрезъ вѣрѣ), и съ нимъ воскреси, и посади на небесныхъ во Христѣ Исусѣ (Еф. 2, 4—6).

(Бог, који је богат у милости, за премногу љубав своју, коју има к нама, и нас који бијасмо мртви од гријехова, оживље с Христом — благодаћу сте спасени (кроз веру) — и с њим васкрсе и посади на небесима у Христу Исусу.)

Пуна је црква гласа од умилних свештених пјесама Божићних... Божић, тај најмилији међу великим празницима празник свете наше Цркве, сабрао и сложио нас је у велики и величанствени хор (збор) пјевачки, у ком побожном смирености, а необичном радошћу и поносом учествује данас свака душа православна и срце српско, да што снажније и складније заори и по храмовима Божјим и по домовима српским свагда мило наше: „Рождество твоје Христе Боже нашъ...“ и оно њежно и дирљиво: „Дѣла днѣсъ...“ Пјевајући те несравњиво лијепе пјесме наше, ми се духом преносимо у незнати до Рождества Христова Витлејем, да заједно са пастирима и волевима, а у убогом „вертепу“ паднемо на кољена пред новорођеним Сином Божјим, Господом Исусом Христом са молитвом на усти: Спаси ны Сыне Божій, рождѣйсѣ ѿ Дѣвы... Осјећај, што пронице и струји данас срцима свију нас, узвишен је и свет... Ми смо данас свједоци догађаја, који је у растројене редове грјешнога човјештва унио нови дух, дух јединства, а са тим духом нови ред и поредак у друштву људском. Онъ (Син Божји) вочеловѣчилсѣ, да би мы обожилисѣ (св. Атанасије о воплощеніи). Можемо данас радосно, пуни утјехе и повоса запојати:

Еси іазыцы восплащитѣ рѣками,

Иже Христосъ Избавительъ есть нами!

Љубазни моји! Ако је икада згодно, да размишљамо и да разговарамо о безмјерној љубави Божјој према нама грјешницима, згодно је то у ове свијетле, Божје дане, кад празнујемо дивно ваплоћење и рођење од пречисте Дјеве Јединороднога Сина Божјега Господа нашега Исуса Христа, а ради нашега спасења.

Бог, богат у милости, открио је своју љубав већ онда, када нас је позвао из небића у биће, кад нас је створио. Он ту Своју отачку љубав открива без

прекида промишљајући вјечним Својим промислом о нама, створењима Својим. Ну, нарочито и особито открио је и открива Он ту безмјерну љубав у искупљењу и спасењу нашем кроз данас Рођенога Јединца Сина Својега, Исуса Христа. Ту истину вјере наше православне, лијепо нам разјашњава св. апостол Павао ријечима које смо горе, на почетку овога нашега поздрава истакли.

Понајприје, указује он (апостол) на величину те љубави у *шом*, што нас је Господ вазљубио још као *грјешнике* и што нас је мртве од грјешења силнога оживио и васкрсао тваралачком моћи и љубави Својом.

И доиста, браћо, није за чудо, што Господ љуби оне, који су Његови, што је Он штедар и милостив према онима, који вјерно испуњују Његове законе и не слазе с пута, који им је Он назначио ради достизања крајње цијели бића њихова и који гласно и без прекида навијештају славу Његову; није чудно, што Он нарочито љуби и воли оне, који око Пријестола Његовога облијетајући служе Му и дан и ноћ, као што су херувими и серафими и сви чисти, бесплотни и безгрјешни дуси. Не, није то, да се дивиш. Него, дивно је, љубазни, то, што Господ поред тисуће тисућа и „тма тем“ достојних љубави Његове, није ускратио него је распростио љубав Своју и на недостојнога, јер неблагодарнога, биједнога и *грјешнога* човјека, који је још у лицу Прародитеља, у рају, обасут свима многоразличним даровима благодати Божје, показао се неблагодарним за све то, презрио љубав Створитеља својега, преступио заповијед Његову, предпоставио вољу дјавола пресветој вољи Његовој и тиме унио у природу своју растројство и пропадљивост, смрт времену и вјечну, тјелесну и духовну. Па, ни данас још, не престаје јадни човјек, да вријеђа величанство Божје свакојаким и небројеним неправдама и безакоњима злоупотребујући дарове Божје, као што је *слобода, ум, говор* и др. користећи се њима не да *слави* Оца свога небеснога, него често, врло често да поружи, похули и обесвети велико и лијепо Име Његово... О, заиста је велика и пребогата љубав Божја, што Он, мјесто да погуби и једним покретом Свемогућства Својега уништи тако неблагодарно и недостојно створење, спасава исто силом Своје отачке милости и љубави!

Па, у чем се даље открила љубав Божја према човјеку у дјелу спасења му?

Апостол нам каже, да је Бог *сѣшихъ насъ мѣртвыхъ прегрѣшенни соживилъ Христомъ*. За спасење наше није се Бог послужио другим каквим средством, него нам, *ѣгда приде кончина лѣта посла Сына Својега единороднаго...*, да *всакъ вѣрѣай въ оны, не погивнѣтъ, но иматъ животъ вѣчный* (Јоан., 3, 16).

Да нас спасе могао је Господ послати нам ангела или архангела или ма кога од свијетлих горњих духова или у бескрајној дубљини премудрости и свемогућности Своје пронаћи други какви начин да нас изведе из бездане провалије пропасти наше? Да, могао је, љубазни моји, ну није тако хтјела бесконачна *љубав* и *милосрђе* Његово; не *ходатай* (посредник), не *ангелъ* послан је ради тога, но *Сѣм* Господ (Ис. 63, 9).

А ви знате, браћо, како је дошао Син Божји данас међу нас. Он нам се могао јавити, као што се у древности јавио Израиљу на гори Синајској, у муњи и грому, у бури и потресу, да потресе небом и земљом, да све упрепасти, застраши. Ну, Господ не дође и не јави се у вертепу, ни ко *дѣсѣк*, ни ко *трѣсѣк*, а не ни *въ огни*, него ко *гласѣ* *хлада тонка* (3. Цар. 19, 11, 12) тихо, скромно и готово нечујно прикривши славу и величанство Својега Божанства покровом тијела човјека са свима немоћима Његовим, *осим грјеха*. Или зар није могао доћи међу људе у бљеску и сјају и родити се у великом каквом граду, у палачи каквој богатој и сјајној од богата и гласовита рода; па да као завојевач какав силом спољашње власти завлада и предобије за себе све.

Да могао је, љубазни моји и то! Ну тако није хтјела превелика *љубав* Ње-

гова према палом човјеку. Родио се, као што знадете, од пречисте и свете, али сиромашне и „великом“ свијету непознате Дјеве Марије у пустом и леденом вертепу Витлејемском. А тако је и живио у лишавању и сиротињи тако, да није имао једном ђе ни главе да склони. Па како су Га клеветали и ружили, гонили и прогонили, били, пљували и мучили... И све је Он то, благи Спаситељ наш, мирно и са преданошћу вољи Оца Својега подносио, вољно страдао и најпосле и душу Своју положио на крсту за нас јаднике, неблагодарне и грјешне недостојнике, да за нас и ради нашега спасења. О, како је велика, недокучиво велика љубав Божја, како је богата и неисцрпимо богата милост Божја. У дубљину недокучиве те љубави и сами ангели желећу прикинути (1, Петр. 1, 12), којој се и они не пре-стају дивити и коју и они вјечно славе и прослављају.

Па, у чем се још открила љубав Божја к нама у дјелу спасења нашега? Благодатию есте спасени чрезъ вѣру — продужује Апостол. Кад нам је Отац небесни послао Сина Својега и у Њем открио пребогату ризницу благодати, која спасава, није нас по том оставио саме себи, без Својега руководства, да се користимо откривеним богатством благодати, како знамо и умијемо, него с Нимъ још вса намъ дарствоваля (Рим. 8, 32) — ш Њим нам је све даровао, — вса божественныа силы, јаже къ животу и благодатию (2. Петр. 1, 3.) све Божанственене силе, које требају к животу и побожности. Те божанственене силе, које нам је даровао Господ, то су, љубазни моји, благодатни дарови Духа светого, који се у изобиљу излијевају на нас у тајнама св. Цркве православне.

Па, како је ванредно богатство и разноликост тијех дарова! Дух свети чисти нас од наслијеђене покварености гријеховне, просветљује нам ум свјетлошћу истине Христове, помаже ђе је немоћна природа наша и кријепи нас кад чинимо добра дјела, тјеша и таложи расцвијељено срце наше, лијечи и испјељује болести и недуге наше, измирује нас с Богом Створитељем нашим и усиновљује нас Богу и Оцу нашем, води и руководи нас у топлом загрљају мајке наше, свете Цркве православне, од колијевке па до гроба, одгаја нас за живот духовни (и овај) на земљи и (онај) вјечни на небу, да достигнемо сви у јединство вјере и познање Сина Божјега, и да будемо савршени, као што је и Отац наш небесни савршен. Ну, пада све благодатне дарове те, најдрагоцјенији је дар *светого причешћа*. Ту нам се даје Сам Господ, Спаситељ наш, дарује нам Своје пресвето тијело и пречисту Своју крв, тијело за храну, а крв за пиће наше, а тиме нас чини *причестницима* саме Божанственене природе Своје (2. Петр. 1, 4.)

Па за те високе и спасоносне дарове, какво се од нас ишчекује уздарје? Јели потребно да препливамо море, или да се спуштамо у бездане провалије, да се пењемо на недогледне главице и вршине горске или да мјеримо просторије зрачне. Не, љубазни моји! Ништа од тога. За све примљене Божје дарове, ишће се од нас прије свега — *вјера* у данас Рођенога Сина Божјега, Господа нашега Исуса Христа и Његово свето Јеванђеље. Благодатию есте спасени чрезъ вѣру, каже апостол. *Ище исповѣси оусты твоими Господа Исуса и вѣрүеши въ сердцѣ твоємъ... спасишиа* (Рим. 10, 9.). т. ј. ако исповиједаш устима својима, да је Исус Господ и вјерујеш у срцу својему... бићеш спасен.

Послије *вјере* иште се још покајање, молитва, *љубав* према Господу Исусу Христу и *послушност* према Његовим заповиједима. И ако Сам Исус Христос сматра те дужности наше „*игом лаким и благим*“ (Мат. 10, 30); ипак ми то, по већини, држимо за врло тешке и готово не могуће дужности. Ако је наше старе прогонило за вјеру Христову, ко прогони нас данас? Ко нам крати, да пред људима исповиједамо велико и лијепо име Божје, да одлазимо у Дом Његов, кад је томе вријеме и час, да заједничком молитвом проведемо у побожном разговору с Богом и од Њега милости за себе и своје просимо? Ко нама данас, ако је некад кратило нашим му-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ченичким прађедовима, крати, да дижемо и украшавамо цркве наше, да од уста откидамо и на величање Имена Божјега прилажемо? Ко нам брани, да вјерно испуњавамо свете заповиједи Божје и Црковне? Ко ти, љубазни мој, пријечи, да будеш вјеран, одан и снисходљив супруг — муж, вјерна, привржена и предана супруга — жена, мужу своме, с којим си пред св. олтаром везала живот свој!

Што је на путу оцу и матери, да се брину и да шкрбе за добро и срећу дјете своје; или које су то запријеке, да син или кћи не поштују родитеља својих или дјеца духовна — народ, вијерни, духовних родитеља, свештеника својих, млађи старијега, потчињени старешина својих? Ко је то, да нам не дозвољава, да као праведни Јов, будемо око слијепима и нога хромима, да нахранимо гладнога, напојимо жеднога, да одјенемо нагога и удомимо путника, или да утјешимо страдалника и да прискочимо у помоћ биједнима и невољнима Имена ради Христова? Ко нам пријечи, да праштамо од срца сваку увреду и обиду, зао говор и клеветање, да будемо незлобиви и да не будемо злопамтила као што и Давид није био, пред којим је најљући му душманин Саул признао: „праведан си више него ја, јер си ми учинио добро за моје зло.“ Да, браћо моја, ништа нам не смета, да будемо *истински* хришћани, прави синови свете Цркве своје православне; није то претешка или немогућа ствар, јер у тежњи и настојању, да будемо такви, имамо снажну помоћ у садјејству св. Цркве, у благодатним даровима Божјим, који су Њој предани од Господа ради нашега спасења.

Истина, има ту и неких потешкоћа; ну те нијесу такве, да се не би могле савладати. Разне страсти и зле наклоности, а нада све као извор свему злу: самољубивост грјешна, сметају много жељи нашој, да будемо прави и добри христјани. Ну, нема добра без жртве, нема напретка у добру без труда. Не може ва вијек бити по нашој вољи или још боље по нашим жељама. Господ је изрекао судбу нашу ријечима: „у зноју лица свога јешћеш хљеб свој.“ Не може бити да сав живот пролази у весељу и удовољствима, да баш ничега нема, што би нам било за бригу, или на „напаст“ и без труда икаква. Ко избјегава труд, томе не може бити пријатан одмор. Ко није никада бригу бринуо, тај не може оцијенити, шта је то радост. Ко није нигда боловао, тај не зна цијенити здравља. Ко није никада оскудијевао и сиротовао, за тога нема обиље и задовољство никакве цијене. На против, ко је спреман на оскудицу, бриге и невоље, ко је предан вољи Божјој, ко се *више одрчи* себе т. ј. свога грјешнога самољубља и саможивости, и ко је спреман, да *донесе крст свој* (Марк. 8, 34.) т. ј. да трпи вољно и сноси истрајно сваку невољу и биједу овога свијета, а ради Христа и спасења својега: тај је бољи, спокојнији, задовољнији и срећнији. У тој итаквој борби његовој са сметњама на путу хришћанскога живота и усавршавања, уза њ' је свесилна Десница Божја, за њега није ништа тешко, што му доноси *вјера* и што му *заповиједа* данас Рођени Спаситељ свијета, јер знаде, да је за превелику и недокучиву љубав Божју, и за благодатне дарове љубави те, све то тек мало „ударје“ са Његове стране!

Ну, није моји љубазни, ни то још све, што се односи на дјело нашега спасења. Љубав Божја јавила нам се не само у даровима за *садашњи* живот; она се изражава у обећању још већих блага у будућем животу. Апостол завршује горе исписану своју реченицу ријечима . . . и с *нимъ* васкреси и посади на *небеснихъ* во Христѣ Исусѣ.

Бог, Који је богат у милости, васкрсе нас с Њим (Христом) и посади на небесима у Христу Исусу.

Па, која су то још већа блага? То је, љубљени моји, васкрс мртвијех тјелеса нашијех са којима ће се сјединити по ново душе наше у бољем, савршенијем облику. Даље, вашљедство са Исус Христом и учешће с Њим у вјечном, бесмртном

животу. (Рим. 8, 16. 17.). Са вјечним *животом* у Христу и са Христом наслиједићемо и вјечно *блаженство* у најближем ошћењу и јединству с Богом.

То је савршенство онијех вјечних блага, којих око не види и оухо не слыша и на срдце челоу не кзыдоша, јаке оуготова Богъ любацимъ Его (1- Кор, 2. 9.), што око не видје и ухо не чу, и у срце човјеку не дође, оно уготови Бог онима, који Га љубе.

Љубазни моји! Чули сте и разумјели сте, *колика* је љубав Божја према нама грјешнима, *како* се је открила и чиме. Данашњи догађај Рождества Христова, као најсавршенији израз љубави Божје у дјелу нашега спасења, ће се Сам Син Божји, спушта међу нас, да изведе *дјело*, на које Га шаље *љубав* отачка, нека пробуди и образује у души нашој узвишени и свети осјећај побожне смирености, преданости и трајне благодарности према Оцу небесном, Сину Његовом и Духу Светом.

Тим светим осјећајима проникнути поклонимо се и опет Спаситељу нашем и паднимо на кољена пред Њим . . .

Сретајући се праштајмо један другом, као што је Љубав Оца небеснога опростила данас свима, који мислено уђоше у „вертеп,“ да се поклоне Сину Његовому. Праштајмо и мирбожајмо се по примјеру великих предака нашијех, са старим Божића нашега поздравом: Мир Божји, Христос се роди!

Тим поздравом поздрављам вас и ја Архипастир ваш, желећи да благослов Божји преиспуни куће ваше, вас и сву чељад вашу! Мир Божји, Христос се роди!

Ваш

У *Плашкол*, на Св. Оца Николаја 1903.

горе поменути смирени молитвеник

Михаил.

ГАВРИЛ,

по Божјој милости српско-православни дијецезални епископ вршачки, белоцрквански и панчевачки и т. д.

пречасном свештенству обојега реда и свој у Господу љубљеној пастви богохраниме епархије своје проси Благодат и мир у Господа, а шаље свој архипастирски поздрав и благослов.

Давно је то било, кад су пастири ти прости људи видели отворено небо и чули анђeosку песму: „Слава на висини Богу и на земљи мир, међу људима добра воља“. Давно је то било, кад се Господ Наш Исус Христос родио, по земљи ходио, речи Божјој учио, чуда творио. Роди се Господ, поживе међу људима, пострада на крсту, васкресе из мртвих, узнесе се на небо у слави и седе с десне стране Бога Оца. Све је то давно било, а нама од свега остало: часни крст и свето јеванђеље; једно нам је за муке и патње, а друго за утеху и надежду. И за тај часни крст, за то знамење љуте патње и муке свакојаке, за то јеванђеље, које нам осим хљеба насушног никаква блага овог света не обећава, просу се толика крв, паде многа руса са рамена глава. Ал' то није давно било, кад су наши дедови издисали на ко'цу и коноцу, кад су живи трухнули у тешким оковима и леденим тамницама, где се легу гује и јакрепи; то је до скоро било а и данас још бива, да Србин гине, да Србин, умире за крст часни и слободу златну.

И ви сте браћо поникли од тих мученика, од тих јунака, и ви сте примили од њих српско име и свето православље, па ће те знати, зашто наши оци и дедови борбе борише, муке мучише, главе губише. Ни за што друго, већ за посинаштво Божје, за царство небесно.

То обећање донео нам је Спаситељ Наш, Господ Исус Христос, то обећање је потврдио Он на крсту. У том обећању тражише наши дедови утехе и надежде, преко тврде вере у Христа Спаситеља. А то обећање записано је у светом јеванђељу.

„Да се не плаши срце ваше“, говори Господ у светом јеванђељу, „верујте Бога и мене верујте. Многи су станови у кући Оца мога. А да није тако, казао бих вам: идем да вам припремам место. А кад отидем и припремам вам место, опет ћу доћи и узети вас к' себи, да и ви будете, где сам ја“. Колико радости за нас бедне створове, који се у Христу крстисмо! Још нам Господ овако казује преко светог јеванђеља: „Заиста вам кажем, нема ни једнога, који би оставио кућу, или родитеље, или браћу, или сестре, или жену, или децу царства ради Божјега, који неће примити више у ово време, и на ономе свету живот вечни“. Колико весеља за оне, који иду стазама Божјим! Колико утехе лежи за све оне, који верују у Бога и речи Његове слушају, у овом обећању Христовом: „Заиста, заиста вам кажем: ко моју реч слуша и верује ономе, који је мене послао, неће доћи на суд, него ће прећи из смрти у живот“. А реч је Господа Нашег, да је он Син Божји, и да нам треба држати заповеди његове. А ово је заповед његова, да љубимо ближње наше као себе саме. Јер по тој љубави познаће Он своје, кад се наврше времена, и кад дође смак света. О тој хришћанској љубави пише апостол овако: „Љубав дуго трпи, милокрвна је; љубав не завиди; љубав се не велича, не надима се, не чини што не ваља, не тражи своје, не срди се, не мисли о злу, не радује се неправди, а радује се истини, све сноси, све верује, свему се нада, све трпи“.

Само у овој љубави лежи права слобода, за којом чезне, за којом гине сваки човек; само у овој љубави огледа се савршенство у човеку, о коме су савршенству писали мудраци овога света књиге на товаре. Ова љубав само доноси мир души човечијој, кроз њу се прима посинаштво у Бога, кроз њу се улази у царство Божје. У овој само љубави показује се сила вере и крепост надања.

Давно је то било, када апостоли Христови проповедаху ово јеванђеље свима народима и по свим крајевима света, али за њим пође само болно и невољно, слабо и нејако, убого и сирото, људи преста срца, проста ума.

Како онда, тако и данас. И сад још противе се јеванђељу Христовом они, који су у сили и власти, који су у богатству, који су у господству, и они, који су од науке овога света. Посреди је крст, јер ко ходи за Исусом Христом, тај мора тело своје на крст пропети. На крст мора приковати све телесне жеље и жеље срца свога, које се гоје у насладама овога света. Па је тешко оном, што је у сили и власти, понизити се; мука је господару служити; напаст за богаташе одрећи се блага; а за књижника и научењака овога света баш је срамота веровати у нешто, што око не види и рука не опиша.

Браћо, нећемо ли назвати будалом оног човека, који купује лим за сребро, и мјед за злато, кострет за свилу, струну за калифу, а стакло за бисер и драго камење? Како онда да назовемо онога, који Духа Божјега мења за дух овог света, који прикупља благо овога света, а одбацује блага небесна, који прокоцка нераспадљивост за распадљивост, и промене врлину за таштину? Назовите, га, браћо, како хоћете, ал' га мудрим нећете прогласити.

Мудри беху наши стари, јер они упознаше, да свилу и кадифу једе мољак; да злато, сребре и драго камење ватра сажиге и лопов украде; они су знали, да све, што иде у тело, да је трухлеж, и да као смрад из тела излази; они су знали, да живот на овом свету траје само до гроба, и да се оно пожђе, што се посије. Зато се они одеваше врлинама а китише добрим делима, угађаху више души него телу, ситише се речју Божјом и Његовим обећањем, а напајаху се правдом и истином, које су у духу Божјем.

А ти Србине од данас? Ако си за укор, карај сам себе и поправи се. Јер

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

данас не би било време, да те ја карам; данас кад се и опет хори узвишена песма: „Рождество твоје“ по свим крајевима, по свим домовима где Србин живи, где је српског прага и огњишта; данас, кад се све дигло, старо и младо, велико и мало, богато и убого, да прослави велики празник Рождества Христовог, да празнује онај дан, кад је просијала истина, и кад се зацарила правда. Данас, кад су сва срца пуна радости и весеља, не треба да падне ни једна укорна реч, да се не ожалости срце ни оном који кара, ни оном који се кара.

Децо моја, да вам је проста радост и благословено весеље, колико вам то тврда вера и чиста савест пружа. Амин!

Споменути смирени епископ

ГАВРИЛ с. р.

ЛУКИЈАН

по милости Божјој православни српски епископ будимски и администратор епископије темишварске и т. д.

Свему пречасном и часном свештенству и љубљеном духовном стаду свом: благодат и мир од Господа Бога и Спаса нашег Исуса Христа, и од смирености своје архипастирски поздрав и благослов!

Христос се роди!

Како је страшно живети у сужањству! Још и до наших дана, кроз повећицу рода људскога чују се горки уздаси онога света, који је живео пре хиљаду девет сто и три године у тами и сени самртној! Милијони људи стењали су у оковима прародитељскога греха и тонули у пропаст. Бадава се надметаху умови људски, да излече човештво од те тешке болести, која је заразила свакога човека, који је долазио на свет. Не беше задовољства ни праве среће нигде, ни у царским палатама, ни у сиротињским колебама.

Па када је изнурени човек, растројен страстима и шибан невољама, сазнао да му нема помоћи од овога света, куцне час спасења, посла Бог Сина својега јединороднога. Сјајна звезда на небу објавила је свету, да се родио Онај, који је одређен, да буде светлост свету, која ће људе оживити и унапредити, која ће гонити таму испред њих и лед са срдаца њихових кравити.

Колика је љубазни моји срећа наша данас, када не живимо више у тами и сенци самртној, него у светлости сунца не вечерњег, које не залази!

Колико је нама радостан данашњи дан, када нам се сунце над сунцима родило и нас први пут обасјало!

Ходите дакле сви да се радујемо данашњем дану! Радујмо се спасењу, које нам се на данашњи дан указало, — радујмо се љубави Божјој, која се на данашњи дан на нас богато излила! Радујмо се белом дану, који је донео Онога, који беше кадар скинути терете са душа наших, које ми сами, ни сви заједно не бисмо скинути могли!

Данашњи дан донео је без сумње у висинама славу Богу, а на земљи мир и међу људима добру вољу.

Па зашто се сви не радујете данас, љубазна моја децо духовна? Зашто се навукле сенке незадовољства на лице ваше? Зашто су затворена срца вапа данашњој анђесској и светој радости и ликовању? Прошао сам у духу све крајеве поверенога ми стада духовног, заишао сам са очинском љубављу у све закутке живота народа ми српског, који ми је крв од крви и кост од костију мојих, па сам у том ходу своме чуо многе уздахе ваше, гледао сам беде и невоље и видео сузне

очи, напашена лица, сломијене душе ваше. И слушајући и гледећи те жалосне слике, стегло ми се за часак срце од бола и туге за браћом својом, несрећном, напуштеном, занемареном

Но ту жалост, која ми се као ледена гуја обмотала око срца, ево кидам са себе радост, дана данашњег и поручујем и вама: радујте се!

Има лека за вас, има помоћи и спасења! Отворите само срца ваша и улите у њих лек који нам донесе пре толико векова најсветије дете витлејемско. *Вера, љубав и нада* јесу силе Божанске, које су кроз толико векова спасавале и усрећивале свет. У њима тражимо прибежишта, у њима лека и живота. То нам је донео данас рођени *Спасиоца*, који је послан од Бога да нам буде *пут, истина и живот*. И благо онима, који у својој савести осећају, да су непоколебиви у вери у Бога, да Га истинито љубе и врше заповести Његове, и који се надају вечној правди Његовој.

Но где је данас у многих вера, да их умудри, где љубав да их загреје и оживи, а где нада да их очеличи?

Колико се њих труде, да те дарове рајске задобију? Колико њих знају за вредност њихову по живот човечји? Колико њих се моле, да их добију и колико их је, који хоће, да им у срцу своме места уготове?

Зашто су храмови Божји често празни, када се из њих толико добро износи? Кома су још они зла нанели? Кога они нису поучили и на пут извели, утешили и оснажили, благословили и унапредили? Па ипак колики је број одметника, који бегају од храма Божјег као нечисти дух од крста.

Када би многи од тих несрећника онако ревносно похађали свете храмове Божје, као што похађају баш у недељне и празничне дане биртије, у којима се небојена и недогледна зла легу, колико би више среће било у свету?

Љубазни моји! Ма када да вас снађе какво зло, тражите свагда помоћи у цркви, ту ћете је сигурно наћи. Исто тако и када сте у добру, тражите заштиту у цркви, да у добру и останете. Имајте свагда на уму, да сваки ваш рад и предузеће осим добре воље и снаге ваше треба и помоћи Божје. Зато не почињите и не свршавајте ни најмањег посла без топле молитве Богу. Молитвом ћете призивати благослов Божји и тај ће вам помагати, да и највећа и најтежа предузећа са успехом свршавате. Благослов Свевишњег окрепиће снагу вашу, просветиће ум ваш и утврдиће стопе ваше на добар пут живота.

Не могу вам сада све набрајати, што вас несрећнима чини, али у цркви чућете о том све, што вам је потребно. Зато среће ваше ради и вашег потомства, пре свега вас упућујем у цркву. У цркви је право добро и права срећа, а изван Ње зло и несрећа.

Но ипак хоће душа моја на данашњи велики и светли празник, када вас је највише на окупу у овом светом храму Божјем, да вас потсети на некоје дужности ваше, од којих у многоме зависи како благостање ваше на земљи, тако и вечност на небу.

Ван сваке је сумње и нико ми ваљда порећи не ће, да је први услов земаљске среће здравље; јер шта вреди некоме богатство и слава, ако здравља нема? Не истичемо ли ми пре свега здравље, када неком добра желимо? Јесте ли искусили невољу, коју болест са собом доноси? Како је утучена она породица, у којој има болесника? Како је тек онима, којих је хранитељ и бранитељ болан и немоћан? Све ви то добро знате, као што и то знате, да већина најстрашнијих болести потиче баш од нас самих, од самих греха и страсти. Па опет зато како се мало пази код нас на здравље народно! Неумереност у јелу и пићу, блудна уживања и друге страсти, нису ли то црви, који нам живот подгризају, — и гује, које нам снагу испијају? Чувајте дакле здравље своје, јер те болести упропашћују не само

појединце, него пошто се увреже, убијају и потомство и сав народ наш. Колико има, на жалост, породица, које носе на себи последице греха предака својих?

Очеви и мајке, којима је поверено најсветије благо, подизање и одгајање подмлатка народнога, на вас се обраћам: не убијајте лакомисленим животом здравље деце ваше и свега народа, не жртвујте за тренутке варљиве сву будућност крви и рода вашег! Како да осудимо оне мајке, које се избежуме, па забораве на Бога, на себе и своје, те хотимице одбацују од себе највеће благо, убијајући пород и трујући живот свој? Жалосних примера има, не било их, много, који вас поучити могу, да се и помисли на такав грех чувате.

А ја вам велим, да је оно срећна и од Бога благословена породица, коју прихваћа што већи број подмлатка. Благо родитељима који су окружени многим и здравом децом, — благо и народу који има што више таквих породица!

Имајте и то на уму, када се жените или удајете, да добро промислите шта чините, јер веза мужа и жене не везује се за дан за два, него до краја живота. Од те везе зависиће срећа ваша и овога и онога света. Зато се чувајте варљиве примамљивости, не прецењујте телесну лепоту, кад она и тако вене, ни богатство, које лопови могу поткопати и покрасти; не запостављајте здравље, честитост и мудрост ничему на свету, јер у томе је права лепота, срећа и богатство.

*

Не могу овом приликом још да вас не упозорим на један врло важан покрет, који се од неког времена и у нашем народу опажа, и који нам свим могућим средствима сузбити ваља, а то је што се многи селе из своје постојбине, да траже себи нову домовину, где мисле да би могли лакше и безбрижније живети по овде.

Истина је, да су врло тешка времена настала, те није чудо, што многи изгубе и наду, да ће се она побољшати. Земља не доноси толико прихода као пре тога, јер је аренда скупа а порез велики, потребе наше расту све већма, а честе неродне године до очајања доводе човека. При свем том и бездушни агенти, знајући невољу, која нас тишти заговарају наш лаковерни народ, да се сели у Америку, обричу му златна брда, куле и градове, у изглед му стављају, да ће се за кратко време на врло лак начин обогатити, а овај не разбирајући много о томе да ли је све то истина, продаје у бесцење своја, тешком муком стечена имања, полази у бели свет, да понајвише са свим пропадне. На далеком путу потроши и оно мало новаца што му је по исплати дугова још преостало, а кад у Америку стигне, не може да нађе себи посла и зараде, јер је неук и невешт у том послу, који се тамо тражи, увиди одмах, да је преварен и да је све то пресна лаж, што су му ти себични, бездушни агенти говорили и обећавали, увиди, да не тече ни тамо мед и млеко, него да и тамо у далеком свету, ако не ће од глади да умре, мора још више да ради, него код своје куће међу својима. Дошао би радо натраг, али нема трошка, пати се и на даље бедан, па тужно помишља на своју домовину, где је и поред својих скромних прилика, ако је био вредан и штедљив, могао живети скромно и задовољно.

Зато вас ево и ја, ваш брижни архипастир, коме највише на срцу лежи благостање и напредак повереног му народа, преклињем и молим, да не слушате те прописете и варалице, који вас због својих личних интереса наговарају, да се селите одавде, — не остављајте земљу, која вас је одхранила, ни гробове својих милих и драгих, ни цркву у којој сте се крстили и која вас је вери прадедовској научила, — не напуштајте своје куће и огњишта, пријатеље и родбину вашу, не тражите преко хлеба погаче, јер запамтите што вам кажем, да вредан и поштен, штедљив и разуман човек моћи ће се и овде и поред најтежих прилика одржати и напредовати.

А сада на завршетку искрено желим, да вас Благослов Божји прати на сваком кораку, у сваком раду поштеном и добром!

Нека вам је срећан Божић и срећна нова година!

У Будимпешти пред празник Рождества Христова 1903. године.

Горепоменути смирени епископ

ЛУКИЈАН.

МИТРОФАН

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ ПРАВОСЛАВНИ СРПСКИ ЕПИСКОП

НОВОСАДСКО-БАЧКИ, СОМБОРСКИ, СЕГЕДИНСКИ И ЈЕГАРСКИ,

КРАЉЕВСКО-СРПСКИХ ОРДЕНА ТАКОВСКОГА И СВЕТОГА САВЕ ВЕЛИКО-КРСТНИК,

свему пречасноме свештенству обојега реда и васколиком благочастивом и љубазном народу Богом храниме епархије Наше благодат, милост и мир од Господа Бога и Спаса нашега Исуса Христа, а од Наше смирености архипастирски поздрав и архијерејски благослов.

Христос се рађа, славите га!

Христос с небеса, сретајте га!

Уних деветнаест векова прођоше већ што Јединородни Син Божји сиђе с небеса, из недара Оца небеснога, на земљу, и роди се спасења нашега ради, од преблагословене Дјеве Марије. А света црква из гџда у гџд славећи велики спомен о томе како је Син Божји постао човек и празнујући овај догађај, позива нас сваки пут, да Га сретамо, као Онога који као да сада иде са небеса, који као да се сада има ваплотити и уселити међу нас. *Христос се рађа, славите га! Христос с небеса, сретајте га!*

Шта значи ово, љубазни моји! То значи, да црква жели, да Господ Исус Христос, који се родио од пречисте Дјеве Марије у Витлејему свега човештва ради и положен у јасле, нађе за себе и у свакоме од нас угодан стан, да душа и срце свакога од нас постане вертепом и јаслима, где би Он тајанствено легао и почивао; жели на име оно, што жели свети апостол Павао ефеским ученицима својима, кад им писаше: *да вам Бог и Отац Господа нашега Исуса Христа да силу по богатству славе своје, да се утврдите Духом Његовим за унутрашњег човека, да се Христос усели вером у срца ваша* (Ефес. 3, 16. 17).

Да се усели Христос у срца наша! Није ли велика и смиона жеља ова? Доиста је велика и смиона, али Господ наш, као неисказано благ и милостив, вољан је и хоће да нам да дарове у изобиљу, које иштемо и мислимо. Тога се ради Он изволео и ваплотити и поживети међу људима на земљи, да нас све позове у најтешњу заједницу и у јединство са собом, да постане животом нашим, који унутрашње живи и делује у свакоме од нас. Он сам назива Себе Животом нашим и вели: *будите у Мени и Ја ћу у вама, јер без Мене не можете чинити ништа*. Свети апостол Јован поучава нас, да је истинити живот наш само у Јединоме Исусу Христу: *Сей естъ истинный Богъ и животъ* и казује Он. *Бог нам је дао живот вечни, и овај живот вечни у Сину је Његовом. Ко има Сина Божјега има живот; ко нема Сина Божјега нема*

живота. У истином хришћанину живи Христос. *Ја више не живим, вели апостол Павао за себе, него живи у мени Христос.* Хришћанин је онај, који је обучен у Христа, који живи по Христу, а ко нема Духа Христова тај и није Његов, тај није хришћанин.

А како се свршава ова тајна да се усели Исус Христос у срца хришћанска? Слџжењем Духа Светога усели се у утробу пресвете Дјеве и прима од Ње тело Господ Исус Христос. Дејством Духа Светога, силом благодати Његове усељава се Он и у срца хришћанска. Стога и вели апостол: *да вам да Бог и Отац Господа нашега Исуса Христа . . . да се Христос усели у срца ваша.* И та благодатна сила Духа Светога показује се у тајнама црквеним.

Сви смо ми, браћо моја љубазна, примили тајну светога крштења. Па шта се збива тада с нама? Ми се *удружисмо с Христом*, као што ово исповедише кумови наши; ми се *обукосмо у Христа*, као што и одпоја у то доба црква; ми се *прицетисмо* тада Њему као нова грана, откинута будући за свагда од дивље маслине овога света, и постадосмо заједничари Његова благодатнога живота.

Сви ми примисмо за тим и тајну миропомазања. У њој добисмо *залог Духа светога у срца наша*; утврдисмо се у животу Христовом; она нас и запечаћава печатом Христовим.

Нарочито пак, у најсветијој тајни, у тајни причешћа Исус Христос се усељава у хришћане самим пречистим телом и животворењем крви, усељава се и самим Божанством Својим, које је непрекидно сједињено с Њиме. *Идиџ мою плоть и пиџи мою кровь, вели Сам Он, во мнѣ пребываетъ и азъ въ немъ . . . и имать животъ вѣчний и живъ вѣдѣтъ во вѣки.* А у овој духовној храни налазимо ону силу, која треба да нас држи на путу у вечни живот.

Но, браћо моја љубазна, и ми сами собом користећи се благодаћу светога Духа треба да порадимо, да се, уселивши се, утврди Христос у срца наша. Како и чиме? *Да се Христос усели вером у срца ваша* учи апостол. То је први увет од наше стране — вера тврда и непоколебљива, вера у реч јеванђелску, коју нам дале Исус Христос, вера у истинитост свијех речи Божјих и обећања; вера у спасоносност и преку потребу за нас да се држимо свијех заповеди Господњих; вера у моћ светих тајни и свештених обреда; вера, не само као хладно пристајање ума, већ као живо убеђење свијех сила нашега духа, нарочито срца, из којег *излази живот*, по речи Премудрога, и у коме је дакле главно хранилиште и средокраћа свега духовнога живота човечјег, јер се *срцем верује за правду*. Та је вера наине оно средство, кроз које живот Христов утиче у нас од Њега, којим се ми прицетљујемо к Њему и држимо у Њему, као грање на корену. А без вере у залуд за нас и долазак Христов на земљу, узалуд и проповед јеванђелска, без плода су и тајне црквене; без вере смо туђи за живот христов: ми — нисмо хришћани.

Ко има љубав к Мени, говори Господ Исус Христос, и Отац мој имаће љубав к њему, и к њему ћемо доћи и у њега ћемо се станичи (Јов. 14, 23) — ево други увет од наше стране, — љубав чиста и жива к Спасу нашем. Љубав је та таква сила, која и к нама приближава Бога с висине Божанства Његова и нас подиже к Богу из дубине нашега ништавила. Онај који љуби *вз Бозѣ пребываетъ и Богъ въ немъ пребываетъ.* А зашто? За то, што љубав више свега уподобљава човека Богу, јер је у љубави сама суштина Божанства: *Бог је љубав.* Висина на коју љубав подиже, неисказана је. Љубав нас спаја с Богом; љубав покрива мноштво греха; љубављу постизавамо савршенство, без љубави нема ничега угоднога Богу.

А нарочито пак заповед о љубави према ближњима нашим, кад је

вршимо верно и искрено, приближава к нама Исуса Христа. Јер *ако имамо љубав међу собом, вели нам апостол, Бог у нама стоји* (I. Јов. 4, 12).

Прихватимо, љубазни моји, и усвојимо ова средства, да и нама Бог и Отац Господа нашега Исуса Христа да, да се Христос усели у срца наша.

О нека је свет и благословен и преблагословен у векове дан овај, — дан, у који Јединородни Син Божји Господ наш Исус Христос узе дијел у природи нашој!

Нека буду за нас и празнични дни ови свети, свети не по имену само, него и по начину, по коме ћемо их провести. Немојмо их проводити у празном разговору и недозвољеној забави и грешном весељу, у срамотним речима и песмама, у прекомерном јелу и пићу, јер, љубазни моји, ко љуби весеље, биће сиромаш, а ко љуби вино, неће се обогатити. Но проведемо их, као што некада проведоше дан овај пастири витлејемски, који уживаху у анђелском славопоју Богу и побожно посматраху и дивљаху се Новорођеноме у вертепу Богомладенцу; као што проведоше звездари и мудраци, који из далека дођоше да Му се с вером поклоне и принесу даре; као што проведоше анђели, који слављаху и хваљаху Бога. Учинимо од наших цркви и од наших домова све саме Витлејеме и вертене, а од себе самих мудраце и пастире, царе и анђеле јеванђелске повести данашњега дана.

Славите Христа! сретајте Христа! радујте се Христу! и ви, љубазни моји, са данашњега дана великога.

У тој духовној данас радости вашој, и црквеној и домаћој, честитам свима и свакоме од вас, љубазни моји, празник рођења Господа Бога и Спаса нашега Исуса Христа, да вас Новорођени Младенац удостоји прославити и провести овај празник у здрављу и миру, у љубави и слози, те вам љубазни моји шаљем поздрав: Мир Божји! Христос се роди! Срећан вам био данашњи празник, и с њиме послани међу нас Божји мир!

Дано у епископској резиденцији Нашој у Новоме Саду на предпразниство Рождества Христова године 1903. од рођења Христова, а епископства нашега цете.

Горепоменути смирени епископ

МИТРОФАН.

Допуна

Ненадовићева Вићентијевих правила за свештенике.

Приоштио

Д. Р.

Митрополит Павле Ненадовић, не само да је обзнанио као што рекосмо у 9. бр. за пр. г. о. л. калуђерима „Правила за калуђере од 1733. митрополита Вићентија Јовановића“, него је и од своје стране 1749. Августа 28. издао своју „Вољу и указ“, као допуну истих правила.

Он је такође, као што рекосмо обзнанио и свештеницима „Правила за свештенике од 1733. митрополита Вићентија Јовановића“, а уз то је 1753. Ју-

нија 26. издао од своје стране допуну истих правила, за коју се допуну до сада није знало, и коју овде у целости доносимо.

Павел, Божијеју милостију — — — Благоговјејшејшему протопресвитеру Н. Н., свјашчеником и всему причту црквеному протопопие Н, благодат, мир и милост от Бога и Наше благословение.

По златоустих златоустаго свјатаго великаго Јоана словес вједите, јако вес мир во зље лежит, како и ниње излиха умножијеја в људех злоба и преуспје лувкаство, волхвование, суевјерие, чародјејание, разбои, татба, убојства, пијанство, нељенаја игранија, хишченија и инаја тјем подобнаја: Јаже всја попу-

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

шчајутеја за грјехи и безаконија наша. Сим же всем обаче јест виновно отцев духовних и мирских свјашчеников неискуство и нерјадение. иже непоучајут парохиан своих Христиан, по всја дни, или поне в недјели, праздници заповједем Божиим и церковним, блаженствам и совјетам евангелским, таинствам и тјех вјествам и прочим добродјетелем. Наипачеже молитвје Господње, отче наш, вјерују и Богородице дјево, и прочим, јакоже указасја во свјашченическом втором правиле. Подобње, и что некрещчајут с трема погруженијама, и неимјејут чиновних крестилниц: и мнози обрјетајутсја свјашченици ненастављајущи народ ходити в церков на молебствие, самиже неходјашче, и многажди звоњат, а во церков неходјат, ниже правила чтут. Ни литургии в праздници и недјели бивајут, и тако јавно, да кромје правила и народ неучат. Јешче котори без крещченија свјатаго, исповједанија и причашченија помирајут, и случајущчајасја безаконија утавајут и необјављајут. Онија четири книги, т. ј. крещченија младенцев, вјенчанија, погребенија, исповједанија и причашченија парохиан своих, толико много љето неписали. Њеци же страха ради нињешнија визитации, гдјекого и писали, обаче и то нечино, ниже по формулару, без трекратнагоже браку сочетавајущчихсја оглашенија, незнајущчих Божија заповједи, вјерују и Богородице дјево, како јавно јест, мзди ради вјенчавали.

Над всемже тјем, что не само неувјешчавали и непринуждавали Христијани своја, во јеже би дјети своја во школу в научение давали, кои и главњеји грјех јест: но и сами дјети своја недавали. За кое ашче бисја јавно изискала вешч, может бити дабисја обрјели свјашченици, ни јединаго правила, имиже обвезани сун обучаватисја правити жизн своју, и дјело званија своего, јакоже во церкви Божиеј, тако и в домје своем и на всјаком мјестје подобајущчео да нису извршивали, нити седежавали, но ниње перстом коснутисја хотјели к тому труду, како јавно по всем Сремје говоритсја.

Да ова правила нису исполњавали

свјашченици и дјакони, но после свјатопочившаго Арх. и Митр Г. Викентиа Јоановића, ова подерали, и ова спалили, оле прокљатаго разврашченија и безстрашија, јеже јавно јест преступление и противство правилам свјатим и заповједем Божиим. Понеже св. апостоли и св. отци о хранении св. правил сице утврдиша и повељеша, да всеју силоју и всеју мошчију должны сун Архиепископи, епископи, протопресвитери имјети стражбу, о свјашчених канонех: Поручено бо јест им твердо собљудати ја, да ничто от них преступаемо, и забитием пременуемо, ни изисканием остављаемо; ибо во он ден в муках оных, изискано будет.

Храњашчи бо свјашченија канони, владыки Бога помощчи сподобљајутеја: сие же преступајущи, в конечное осуждение себе влагајут. Божественим канонем несохранаемим различна преступленија бивајут, от тогоже гнев Божиј сходит, многи казни и последни суд. Тому всему повини сун свјатители и свјашченици, не бдјашче ни стрегущче винограда јеже јест церков. Но преступајущче во обиду по некоеј страсти, или по неразумјенију не бојазни вишњаго страха, јегоже кляцисја сохранили и судби закона и правди Божија, горек суд таковым и по дјелом воздајание будет.

Правила св. апостол и богоносних Отец, тако судјат свјатителем и свјашчеником: Свјатители и свјашченици, не имущиј Божественних книг, нечитајущи тија, ненастављајущи народ, и мирсти свјашченици недајущи чад своих во научение, да извергнутсја: Причетником своему епископу повињаватисја, а противљајущисја наставлениям своего епископа, да извергнутсја.

Епископи и пресвитери, ашче не крещчајут с трема погруженијама во св. крещчени крещчаемија, нест крещчение: Требје јест трижди погружати, а не поливати иначе же сстворивше зловјерно јест, и да извержени будут. Непребивајущи же в церкви до конца правила, отлучени да будут.

Свјашченик в корчми јаст и пити хо-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

дити ашче непрестанет, да извержетсја, и ашче не бихом за сие долготерпјели, долготерпјенију же и милосердију Божију подлагали, то би всјачески мнози протопресвитери и свјашченици обрјетајушчисја по винах предоглашених, и сицевих по томужде суду св. апостол и богоносних отец, отлученију, запрешченију и изверженију подпали.

И за неже презираем на ниње намјеренију нашему војујушчи узроци, и Божија ради благодати, таја ниње ваша поползновенија презираем и прошчаем.

Ашче ли во будушчее во небрежени сицевом, упорству же и непокорству и неисполненију својеја си должности и несобљудениј св. апостол, и богоносних отец, јаже вам вручена сут, пребивати будете, крјепкое отмшчение, наказанне и извержение из свјашченическога сана сљедовати хошчет, не само от нас, но и от Бога, зане речено јест: прокљат всјак творјај дјело Божие с небрежением. Зачто извјестно пострададут от Бога казн, јакоже пострада Илии Архиереј јудејски иже за ненаказанне чад своих, напрасноју погибе смертију, пад из престола своего и сокрушив себе вију.

Но речет кто от свјашчеников, јако многому ненаучихомсја писанију, сего ради наказивати и научавати њесми доволни: Тјем сим себе осуждает, јако њест достоин свјашченства. Свјашченику бо подобает бити учителну: Ашче свјашченик јест, да вјест закон Господен, глаголет Јероним свјати. Ашче же незнает закона Господња, сам себе обличает, јако њест јереј Господен. Јерејское бо дјело јест на вопрошение отвјет давати от закона. Чесому убо невјежда уподобитисја может? Јест сол обујавшаја, о неже Христос рече: Ашче же сол обујает в чем осолитсја, ни в земљу, ни в гнои потребна јест, вон исипајут ју. Јест свјетилник горције димњашчи, и не свјетјашчи; јест солнце помраченое, јегоже помрачением многим злим виновно; јест вожд сљеци, иже впадает в јаму и с ведомими собоју; јест пастир пасушчисја от стада, а не пасиј јего; јест стражд

спјашчи. Напоследок јест пес њемиј, немогушчиј лајати.

Но горе сицевому јереју, болше јему јест, да жернов ожелски објеситсја о виј јего, и в вержен будет в море. Горе јему јако соблазн им приходит. Велија воистину јест вина јереов: ашче чад својих непоучајут на благо, и за зло ненаказујут. Јереи за безаконија људеј казними бивајут от Бога. Ашче невједущих неучат, или согрјешајушчих не обличајут, глаголет св. Исидор: но вјашчшаја тоја вири, ашче сами ненастављајут. О злоби страшниа и безаконија љутаго! О разврашченија неистоваго, а безумија последнаго! Како дерзнуша Блговјенство измјенити на нечестие, кротост на свирјепство, милост на милосердие, јеже усудисасја њеци, како више рјехом, подрати и попалити канони, и правила Божественаја и толикаго неистовства церков наша мати зјело жаљеет, чин же свјашченически срамљаецја излиха, јако такови јереи обрјеташасја, Бога небојашчисја и људеј нестидјашчијсја.

Воистину глаголет св. Златоусти: велик јест срам свјашченим, и всјем клириком, јегда мирети обрјетајутсја от них праведњејши и вјерњејши. Добли же и постојани јереј да возвеселитсја, јако искушенију бившу непоколебим пребист, јако огнем злоби неопален јавилсја, и великим обуреванием и волнением изладиј доблести неиспадоша. Ниже да смудшчаецја св. собор честних јереов, јако посредје јего лукави, обрјеташасја; њест же безчестие благим, јакоже Јудино предание њест безславије апостолскому лику, кождо бо от своих дјел или прославитсја, или посрамитсја.

Ми убо смиирени Арх. и Митр. свјетло вједјашче всјех злих вишечечених прикључившихсја, не последњују бити вину мним, неискуство Јереов и наказание их чад духовних: Се ниње засвидјетелствуем вам всјем Јереом, во св. Божиим храмје, пред престолом царја небеснаго, идјеже дух свјати свјашченики постављает, и пред всевидјашчим оком молим ви, да ни в једином ни во чем же даете људем претикание, да служение безпо-

рочно будет: во всем представляйте себе яко Божија слуги.

Добри будите служители Христу Исусу, питаеми словом вјери, и добрим учением: сквернихже и бабских баснеј отрицајтесја: обучајте себе по благочестију, завјешчавајте чадом вашим духовним јеже благочестно жити, и страх Божиј в сердцах си имјети: учите прилежно всјакому добронравију. Сами же образ будите вјерним, словом, житием, љубовију, духом, вјероју, чистотоју: внимлите чте нију, утјешенију и ученију. Сија бо творјашче, и сами спасетесе, и послушајшчија вас.

Ви јесте свјет миру, убо тако да просвјетитесја свјет ваш пред человеки, јако да видјат ваша дјела добраја, и прославјат отца вашего иже на небесјех. Ви јесте пастирие словеснаго стада Христова; убо души вашја полагајте за овци и добрје пасите ја на пажитех духовних: ујазвленија цјељашче, немошчним пособствујушче, заблудшија взискујушче и во стадо на рамјех си относјашче, да ни једино овча виноју вашего нерадјенија погибнет: имајте бо слово о всјех воздати небесному Архипастирју, јегда придет воздати комуждо по дјелом јего. Ви јесте наставници, убо настављајте неискуснија на стезу заповједеј Господних, духом кротости. Дух же свјати сошеди во огнених јазичјех просвјетит очеса ваша умнија, јеже видјети пут прави водјашчи в живот вјечни, согрјеет сердца ваша љубовију, во јеже би вам љубити Господа Бога своего, от всего сердца, от всеја души и помышления, а ближнија ваша, јако сами себе исполните уста ваша Благодатију си, јако да исполњатсја уста ваша хваленији Господња, и да поете славу јего, вес ден велељепие јего: и да доволни будете јеже чада ваша закону господњу поучати и свједјение јего посредје људеј возвјешчати. Будетеже доволни, ашче не љењашчесја, и неправдно живушче, взисчете сокровишча премудрости божественых писаних, и молитисја о нем непрестанете.

Ишчите убо и обрјашчете, просите и дастсја вам, толците и отверзетсја вам

здје двер милосердија божија, в будущее жизни двер царствија небеснаго, јако да вшедше в не, блаженија жизни вјечное примете наслаждение.

Дано в нашем монастырје Шишатовецје 26. Јуниа 1753. года.

М. П. Павел Ненадовић с. р.

Р. S. Протопресвитер сам у персони, или преко јединога вештаго свјашченика, да во цјелој протопопии церквам прочитает в праздници и надјели људем, и сваки свјашченик себје да препишет и сам прочитает. А протопресвитер у свој протокол да препишет ово наше писание, и нам јавит какое исполнио.

Опис

српских фрушкогорских манастира 1753. год.

Приопштио: Д. Р.

(Наставак.)

Написание фелонов:

9 разних фелона от свиле и атлаза.

Новодобиени фелони:

5, от коих 3 от свиле, а 2 от платна бјела,

Написание епитрахилев:

16 разних епитрахила а 5 добиених после визитацие 1733.

Написание стихарев:

1 от тафета и 6 новодобиених.

Написание орарев:

4 разна орара.

Написание наруквиц:

11 разних наруквица; 4 аера на платну бјелу; 6 дарака от свиле, ветха, и платна; барјак, мовлат.

Написание книг:

Евангелие старе шчампе московско на вел. коло, серебром оковато по червеној оправе, 2 запоне сребрне; евангелие московско на вел. коло кожом оправлено; 4 евангелиа сербска; московске: 2 апостола, 12 минеа, 3 октоиха, триод, пентикостар, 4 пролога, минеј, 2 требника, псалтир, служебник, ирмология; кијевске: апостол, Меч духовни, тастамент, 3 псалтира, поучение евангелское недјелное, кључ разумјениј; печерске: триод; сербске: рук. трупац, общчак, типик, псалтир, отечник, молебник, 2 соборника, требник, книга: слова различна, сербске шчампе: псалтир; лавовске: 3 требника.

Новодобиене кнѣге по визитацији 1733.

Евангелие московско на мало коло, оправлено ординар кадифом; московске: типик, поучение недјелное, Григорие Назианзин, соборник, 2 Баронија, театрон хисторически, псалтир, маргарит, триод, 4 служебника, о пришествии антихристовом, 2 требника, 3 часослова, каноник; кијевске: 4 књ. житија свјатих, псалтир, транкваллон, алфавит духовни, каноник, акатистар, требник, Ави Доротеа.

Капела мала у тороњу крестообразно, верху једно малено труло, на нем 4 пенжера с стаклами, на олтару 2 пенжера мала, на пјевници от сјеверне стране 1 велики, от полуденија 1 мали и оба с стакли без катри. Врата тишлерска молвата, брава на нима немачка, патосата циглом, скалина у ходјашчим путем у тују капелу степенеј јест 14 с доксати с циглом сози датих и тој пут јест созидат циглом сведен сверху на ћемер и шиндром растовом покривен. Честнаја трапеза циглом созидата на једином столпу, освјешчена Никанором Крушедолским 1735. Ноемврија 2. На престоље: покров от платна бјела а други от картона, чаршав от платна, антимино освјашчен Софронием Томашевићем еп. Бачким 1729. Јунија 24. у Паланци, в немже и мошчи сунт преподобномученика Стефана; 3 свјешчника от туча. Проскомидија у дувару, такожде и пексиматница покривена бјелом бошчом от платна; кивотић на љевој страни, пред ним завјесица от атлаза червена, везена златом и свилом, 4 частици мошчеј незнаемо коих свјатих в кивотје сем; 2 завјесе пред олтарем от червена картона; икона св. равноапостолних Константина и Јелени, стаклом покривена; икона пр. Богородици; свјешчник жељезан; 2 кадилнице от туча.

Сеј манастир с келиями зиданими циглом и каменом, мало не са све четири стране огражден. От востока келие двокатне четири с тавани, доксат древјан, до них платарија шиндром растовом и чамовом даском покривене. Испод них подрум на свод, и чесма испод платарије созидана каменом; кухине две с тавани, ојаци зидани циглом, на кухинах врата от чамови дасака, на келиях пенжери с катрами и стакли; у две келие фуруне зелене, а проче двје земљане просте.

Врата различна, патос от цигле. До них двје келие на свод преведене между нима једна кухина такожде на свод и комора испред них док-

сати на свод, пенжери њеки с катрами, а њеки без катри, сви со стаклом, фуруне зелене, врата тишлерска, патос от цигле, испод них подруми на ћемер, покривене даском чамовом и растовом шиндром. Свим сим келиям ктитор бист Григориј игумен сего манастирја, котори прве келие 1723., а сие посљедње 1724. совершил јест. От полудне келие двје, до их келиях на свод преведене между сима кухина такожде на свод; и доксат и подрум, покривен растовом шиндром. Пенжери с катрами и стакли, фуруне зелене, врата тишлерска дупловати, патос от цигле. Сие келие водрузишасја трудом и иждивением јеромонаха Данила и игумена бивша сего манастира 1732. До сих келиях в том реду трапезариа. Трапезариа преведена на свод цифрами и гранами шчукаторским дјелом украшена; на неј 5 пенжера с катрами и с стакли, врата на два крила, тишлерска, брава немачка, циглом патосата, мала врата или пенжер чрез котори и јастие из кухине издаетсја. В неј икона св. влм. Димитрија с рамом пилторским молватим и позлашченим великим, преизрјадно устроена; 2 иконе мале, дрвене; 2 ормара тишлерска; 3 астала велика а 2 мала; 4 клупе; 5 чаршава; 48 пенкира различних; 34 пари ножева; 6 сланика дрвени, 60 кашика; 57 чаша винских стаклених; 13 чаша от полајтлика; 7 карафиндла; 2 чаше ступчасте с подшиси и с канци велике; 5 свјешчника от туча; 4 мумаказе от челика; 12 столица дрвених.

Испод трапезе подрум на свод и једна комора, врата на 2 крила от чамовине. Пенжера 4 с катрами. До трапези кухина преведена на ћемер такожде и ојак, врата тишлерска, циглом патосата; пенжер с катрами; ормар гдје сосуди полагајутеја и како пред кухином тако и пред трапезариом доксати преведени на свод.

До кухини трапезариа зимна, таван от дасака чамови, 2 пенжера с катрами и стакли, фуруна зелена, ничим патосита, врата проста, с немачком бравом.

До јеја ред келиях, таван дрвени, и сунт келиях у том реду 5, испод них подруми сведени. Испред келиях и подрумах доксат от дрвета, келие циглом патосате, пенжери с катрами и стакли, фуруне 3 зелене, а проче от земље, кухине измежду келиях 3, врата различна и 1 комора верху тих келиях преведена на свод. Све келие покривене растовом шиндром и даском чамовом и трапезе.

От полуношчи 3 келие, таван от чамови да сака, на нима пенжери с катрами и стакли, фурни зелене, врата дунђерска, патосате 2 циглом, а 1 дасками, измежду их 2 кухине, ожаци задати, а проче таван от дасака. Испред них док сат дрвен, под келиами подрум на свод, на нем врата чамова. Покривене сие келие растовом шиндром ветхом. Ктитор их биет свјатопочивши Арх. и Митр. Викентиј Поповић 1722. соверши сја. До тих келиах зграда от чамови дасака, и тако довршено ограждение монастыра и между том заградом јест капија неголема от дасака чамови, озгор покривена чамовим дасками.

У западном реду келиском јест на среди једна звоница циглом созидана, растовом даском покривена ветхом, в неј 2 звона средња. У великом тороњу јест звоно от 10 центи, но не добр имат глас. Такожде едино звоно мало пред трапезариом позивајушчее братију на објед.

Написание вешчеј калајних: 7 калајлија великих, 33 танира и 12 кашика.

По визитации 1733. придобиене вешчи калајне: 9 вел. калајлија, 54 танира, 30 кашика, 4 сана малена, 2 чаше.

Написание вешчеј бакарних:

6 разних котлова, 2 казана са оправом а 1 стар, 2 оравие, 5 тенжера са заклопци, 3 тепсие вел., 5 легена, 2 ђугума, 6 ибрика, 14 сана вел. 10 тепсижака, 3 служавника, јолтас и 3 мале тепсие.

Не исходјат:

Леген, 29 мал. сана и 4 тепсижака.

Новодобиени бакар:

8 разних котлова, казан, оравија и поклопац 2 мал. тенжере, 3 ибрика умивална, тепсија велика кашика, тас сафатли, фењер.

Написание вешчеј жељезних:

Написание сосудов винских:

16 каца винских у нима 830 хак., 2 каце купуске 60 хак., 4 бурета ракијска 20 хак., 15 хардова винских 150 хак., хардов 15 хак., хардов 60 хак., 3 хардова 90 хак., 4 чабра, 3 табарке, 3 канте, 3 чобање од растовине а 2 от јеловине, 3 шафоља, 7 славина, 3 ведрице, 10 чанака, 2 левка, 25 хакова вина готова, 2 хак. ракие, 57 кошница.

(Наставиће се.)

Записник

седнице арх. конзисторије одржане 11. Новембра 1903. под председништвом Његове Светости.

Прочитани састављен од кон. бележника прото-сингела Данила Пантелића извештај о раду конзисторије од 1. Окт. 1890. до 1. Окт. 1904 узет је са одобрењем на знање и има се поднети сазватој за 25. Нов. арх. епархијској скупштини.

На послату од кр. земаљске владе на мњење молбу еп. конзисторије пакрачке, да би се § 53. б.) школеког и наставног реда за пучке школе тако надопунио односно протумачио, да су учитељи пучки православне вере дужни страсне недеље свима црквенам богослужењима присуствовати, известити кр. зем. владу из разлога у молби наведених у целости прихватити је и на благонаклоно уважење препоручити је. — Достављена од краљевске земаљске владе молба јереја Александра Живановића, катихете и професора, да се на кр. мушкој учитељској школи осечкој постави помоћни вероучитељ и учитељ појања, а њему да се број сати из веронауке на кр. вел. реалној гимназији и гимназији осечкој у сваком разреду повиси на два сата, доставиће му се са извештајем преко парохијског осечког звања. — Достављено од кр. зем. владе решење од 10. Нов. 1903. бр. 15252. у ком је издато упуство управним властима, да имају настојати да се умрли назарени не сахрањују у освећено гробље за православне, него у одређено за њих гробље, доставиће се подручном свештенству и црквеним општинама ради знања и равнања, — Наредба саборског одбора од 23. Сеп. 1903. бр. С. О. 7987. и 8331. да видирање признаница умировљених свештеника врху мировинске припомоћи из јерархијског фонда, у будуће могу обављати надлежни пароси односно администратори оне парохије, у којој дотични стално пребива, доставиће се путем протопрезвитератских звања подручном свештенству ради знања и равнања. — Достављена решења саборског одбора у погледу мировине за 3 свештеничке удовице, доставиће им се надлежним путем. — Достава темишварске конзисторије, да је умировљени архимандрит месићки Корнелије Живковић умро у Печки 7. Окт. 1903. и да је 8. и. м. у ман. Бездину сахрањен, доставиће се управи ман. Крушедола, из ког је манастира уживао мировину. — Препоручиће се надлежним путем парохијским звањима набављање „Збирке закона и

наредаба“ за далматинску епархију. — На пријаву арх. административног одбора да настојатељ ман. К. Г. М. није удовољио конзисторијалном налогу од 22. Јула о. г. и услед извештаја изасланства конзисторијалног од 12. Окт. изаслатог у исти манастир да извиди зашто речени настојатељ не подноси рачуне и не одговара на налоге претпостављених власти, из ког се види неуредност и нетачност у управи истог манастира и вођењу рачуна, подељен је реченом управитељу без обзира на његове неосноване извине за сада укор уз најстрожији налог, да има до одређеног му рока поднети рачуне, пошто ће у противном случају поново изаслато бити изасланство у манастир на његов трошак. — Архимандрит крушедолски Анатолије Јанковић повраћа уз извештај као безпредметне тужбе бившег пр. управитеља ман. Х. С. В. против братства, као и тужбу братства против њега, пошто исти није више управитељ, који је узет на знање. — Пријава управитеља ман. Б. да је по високом овлаштењу Његове Светости искушеника Младена Суботића у чин мале схимне под именом Методија 28. Септ. пострижен, узето је на знање. — На пријаву ман. В. Р. да је јрм. Н. С. нуждан тромесечни допуст ради лећења, подељен му је исти, ког може одмах наступити. — Пошто је при обављеном 10. Нов. избору пароха у Лединцима Петар Бронзић адм. у Ст. и Н. Бановци добио 19 гласова, а Василије Јанковић, пар. помоћник у Гргуревци 12 гласова, то је за пароха именован П. Бронзић. — Администрација парохије у Ст. и Н. Бановци поверена је адм. у Г. Товарнику Марку Ердерози, и општина је позвата да пошаље јужну своту за распис стечаја. — Пр. адм. у Лединцима Гедеон Томашевић има се у свој манастир Хопово повратити. — Извештај изасланика конзисторијалних у погледу уплате пореза на пар. сесију и општинских даћа у Добановцима, узет је на одобравајуће знање, те су дотични позвати да својој дужности одговоре и издата нужна упуства у тој ствари дотичним протопрезвитерима. — Притужбе три против пр. администратора С. В. у К. поднесене од протопрезвитерског звања, затим Ј. Г. и Ј. Д. са још 53 житеља исте парохије, уступљене су му на изјашњење. — Пошто од 2 пријављена компетента на парохију у М. један не може бити припуштен јер се налази под дисциплинарном парницом, а други је своју молбеницу непосредно поднео

конзисторији, извештена је црк. скупштина, да до сталног попуњења и на даље има исту парохију администрирати пр. адм. Ј. Ј. — Пошто се на расписан стечај на парохију у Ј. пријавио само један компетент М. пл. М., то се преко окружног протопрезвитера иста општина има позвати, да се изјасни, да л' тог једног компетента за свог пароха прима. — Једногласно изабрани за пароха у новокрејираној парохији у Босуту, привремени администратор у Рачи и Босуту Никола Станишић потврђен је за пароха, а администрација у Рачи уступљена је свршеном богослову С. К. — Услед молбе протопрезвитерског помоћника Д. С. да се због болести реши администрације парохије у Ј., предата је администрација исте парохије јрм. К. Г. — На молбу оболелог пароха и протојереја у Т. Т. пл. М. да му се подели допуст на 6 месеци, закључено му је поделити га пошто нађе себи заменика, а тако исто поделиће се 6 месечни допуст и оболелом пар. помоћнику В. Ј. у Г., пошто се његов принципал побрине за испомагача. — Исправљени крени листови, доставиће се кр. земаљској влади. — Изјашњење пароха у Б. Ј. Б. на притужбу учитеља П. М. што је за време школско обавио сахрану Д. М. узето је на знање с тим, да у будуће има обзир узети и на овопредметне школске прописе. — На тужбе П. Ј. и С. Г. из Ч. против тамошњег пароха Е. К. одређена је истрага на лицу места, коју имају обавити арх. крушедолски А. Јанковић и протопрезвитер А. Стајић. — На пријаву пар. звања у Г. Т. да је С. П. дао у женској препрати над вратима о своме трошку набављеној слици, која преставља моменат, када је потеря по св. Саву у манастир дошла, насликати међу пратњом потере себе и још некоје познате општинаре из места, уступљена је С. П. на изјашњење. — Уток адм. у Н. М. П. против осуде конзисторијалне, доставиће се митрополијско-црквеном савету. — Јереји М. Е. адм. и Г. Т. и Д. Б. адм. у Острову, припуштени су полагању стечајног испита. — Кр. котарски суд у И. известиће се, шта је са несталих 1670 К из благајне ман. Х. за време управе С. В. — На молбу С. В. бившег управитеља ман. Х. да може поднети тужбу грађанском казненом суду против Г. К. јрм. у ман. Б., дозвољено му је подићи је. — Тужба учитеља у Г. Т. против тамошњег адм. М. Е. издата је истом на изјашњење. — На пријаву кр. котарски области у

Иригу, да братство ман. Р. никако не долази катихизирање у пучкој школи у Р., одређен је јрм. В. С. да има катихетску дужност у истој школи обављати. — Пријаву црк. скупштине у Б. да тамошњи учитељ Ј. Ц. несавесно врши појачку дужност, уступљена је кр. жупанијској области да учини нужни извиђај и да сходне мере у том погледу учини, евентуално да истог у другу општину премести. — Црк. општини у П. дозвољено је да може расписати стечај за парохијско место. — Повраћене од стране В. П. достављене му пресуде да их има на мађарски језик превести, са изјавом да не ће, нити се налази позваним исте превести, уступљене су заједно са његовим извештајем Његовој Светости на даље високо расположење. — Пријава истог против свештенства у Д., доставиће им се на изјашњење. — Пријава М. О. из Н. К. против умировљеног свештеника Љ. М. уступљено му је на изјашњење. — Пријава М. В. из Ш. против тамошњег пароха Н. Н. и Ђ. Н. адм. у С., уступљена им је на изјашњење. — Управа ман. Р. упућена је да записнички преслуша јрм. Л. Б. и П. В. становника тамошњег прјавора и односни записник уз повратак комуниката са својим извештајем конзисторији поднесе. — Пријава П. Ђ. из Р. против пароха П. Б. издата му је на изјашњење. — Пријава З. Т. учитељице у М. против тамошњег свештеника Д. Р. издата му је на изјашњење. — Осим других омањих ствари, донешена је решење у 30 брачних парница.

Записник

пленарне арх. конзисторије са изабраним 25. Нов. новим члановима, одржане 9. Децембра 1903. под председништвом Његове Светости.

Његова Светост поздрављајући присутне чланове, саопштава, да их је у пленарну седницу позвала ради конституисања, те пошто су чланови прозвани, позове их, да у смислу чл. XXIII. пр. уредбе од 1871. заклетву положе.

Протосинђео је Данило Пантелић заклео присутне чланове, који својим потписом снабдевене писмене заклетве предадоше у руке Његове Светости, које су остављене у писмохрани. — Услед поднесене оставке чланова др. Милоша Николајевића и др. Младена Лисавца, буду на њихово место избрати супститути Васа Вујић,

умировљени управитељ карловачке гимназије и Ђорђе Петровић, апотекар из Митровице. — На саопштења Његове Светости, да је за потпредседника поставио архимадрита крушедолског Анатолија Јанковића, буде исти са „живео“ поздрављен. — Установљен је ред по ком ће чланови у седнице долазити, и тако ће долазити:

а) Јануара, Маја и Септембра: Анатолије Јанковић, Јован Вучковић, Илија Перкаћански, Лазар Богдановић, Јован Муачевић и др. Радивоје Тешић,

б) Фебруара, Јуна, и Октобра: Јован Јеремић, Иларион Зеремски, Марко Шаула, Влада Обрадовић, Ђока Стефановић и др. Лаза Николић,

в.) Марта, Јула и Новембра: Авакум Стајић, Васа Николајевић, Урош Ђурић, Младен Ђирић, др. Димитрије Петровић и Васа Вујић,

г.) Априла, Августа, и Децембра: Јефта Вукадиновић, Васа Константиновић, Радослав Марковић, Васа Латинкић, др. Влада Чобанић и Ђорђе Петровић. — Чланови конзисторијални имају се на осам дана у напред засебним позивом позвати у седницу. — Изабрат је одбор за израду новог пословника у који су избрати: арх. А. Јанковић, прот. Ј. Јеремић, и др. В. Чобанић, те се садашњи пословник дати штампати о трошку епархијског фонда и по један примерак разаслати како члановима изабраног одбора, уз упуство да га прегледају, исправе и евентуално и надопуне, односно да нацрт за нов пословник сачине и конзисторији у своје време предложе, тако и свима конзисторијалним члановима с тим, да своје евентуалне примедбе и мњења споменутом одбору за израду пословног реда саопште.

До израде новог пословника, има важити садашњи привремени пословник од 1875.

По изцрпљењу дневног реда, Његова Светост захвали члановима на одзиву и труду, те препоручивши им да редовно и савесно у седнице долазе, буде седница закључена с тим, да се редовна седница има Јануара 1904. састати и одржати.

Седница

епархијске конзисторије вршачке, држана 18. (31.) децембра 1903. под председништвом Александра Стојадиновића, окр. протопрезвитера, потпредседника.

Жалба Мије Тодореска против сист. парох. помоћника у Перлезу, Лазара Нешковића издата

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.овом на изјашњење. — Извештена цркв. општина у Старчеву, да јој је уток против решења конзисторијалног у предмету администрације парохије у Старчеву враћен од митроп. црк. савета као беспредметан, јер га је цркв. општина по гласу еписа повукла 1902. г. — Узето на повољно знање президијално расположење о постављању јереја Стевана Дејановића за адм. парохије у Ватину, и умољен саборски одбор, да ватинској црквеној општини подари годишњу припомоћ од 600 круна у сврху издржавања свога свештеника. — На позив митроп. цркв. савета, да се одреди нов поступак ради установљења правног темеља молбе јером. Порфирија Гигића, као и то, чијом је кривицом настало потраживање реченога јеромонаха од управе ман. Војловице, издати су сви списи епарх. фискалу дру Кости Хаџији на мњење и предлог. — Поднесен извештај саборском одбору у ствари тестаментна блаженоупокојеног епископа, Емилијана Кенђелца, а прото-синђел др. Емилијан Радић позван, да у смислу истога унесе за 14 дана у благајну срп. нар. цркв. фондова 4000 круна. — Публикују се пресуде митропол. цркв. савета у бракоразводним парницама гласеће све на развод брака. — Узима се на знање извештај управе ман. Војловице, да је јером. Теодосије Костић издржао епитимију од месец дана. — Решено, да се призив адвоката Буре Јорговића против интерлокуторног решења конзисторијалног не спроведе митроп. цркв. савету, но да се отпочети поступак оконча. — Враћају се молбе свештеницима, који су компетовали на место пароха у Вел. Бечкерек. — Јереј Симеон Жигић, парох у Плочици, који је позвао политичну власт, да избору цркв. општинске управе присуствује, позван на изјашњење. — Упућена цркв. општина у Кусићу, да има супрузи пароховој један цркв. стол из почасту уступити. — Умољено министарство просвете, да извести, у ком се стадијуму налази молба Тодора Ђирине у ствари накнадне иматрикулације брака његове кћери, отпослата истом министарству још 1899. г. — Извештај јереја Лазара Нешковића с. парох. помоћника у Перлезу о превађању једне девојке у прав. веру, узет на повољно знање. Но у свези с тим издато упуство реченоме јереју, да он нема права као „парох“ се потписивати. — Кр. среском суду у Белој цркви уступљени на званичну употребу неки тражени списи. — Поново одбијен са молбом ради преиначења

једног овогстр. решења јереј Трајан Симић, адм. парохије у Вел. Маргити, те упућен, да којекаким, бескорисним поднесцима не досађује конзисторији. — На основу решења митроп. цркв. савета решено позвати епарх. фискала, да против јером. Нектарија Аргировића фискалну акцију поведе. — Уступљени сви списи, односећи се на установљење плаћеног разреда парохије у Добрици, овоепарх. адм. одбору на надлежно поступање. — Издата упутства неким парох. звањима у погледу накнадног убележења у матице. — Доставља се архиви вароши Будимпеште списак парохâ и парохијаâ ове епархије. — Упозорен цркв. одбор у Добрици, да он није властан тужбе против свога пароха примати, исте испитивати и на даље решење спровађати. — Јереју Трајану Симићу, адм. парохије у Вел. Маргити подељен укор, што није на време сахранио једну парохијанку своју, но и тужитељ његов Милан Илић је укoren због непристојног изражавања и неистинитих исказа против свештеника

ЛИСТАК.

Вести.

Архијерејска служба. На св. Богојављење благоизволела је Његова Светост у саборној цркви одслужити архијерејску службу, а по свршетку обавити водоосвећење.

Крсна слава. На св. Јована славило је Његово Високопреосвештенство г. епископ бачки *Митрофан* своју крсну славу, коју му је лично благоизволела честитати и Његова Светост у пратњи високопречесног г. архимандрита др. Георггија Летића, проведавши св. Јована код Његовог Високопреосвештенства као гости.

Седница врховних народно-црквених власти. За 16. о. м. сазват је у седнице народно-школски савет.

Радосна вест. По поузданим гласовима, дошло је до измирења између митрополита босанско-ерцеговачких и првака народних у погледу црквено-народне аутономије. Овај је глас све истините Србе обрадовао.

А кад ћемо ми у карловачкој митрополији тај дан дочекати!

Свечарска слава српске новосадске читаонице. Српска Читаоница у Новом Саду ставила се са почетком ове 1904. године под заштиту св. Василија Великог, чију је успомену 1. јануара о. г., као на дан његове смрти и посвудног прослављања, врло свечано прославила. Пре подне у 9 сати било је освећење свечарске сводице. Икона светитељева била је врло лепо окићена природним цвећем. У вече је било свечарско село спојено са резањем

свештарског колача и игранком. На селу је секретар читаонички г. Веља Миросављевић парох новосадски држао предавање „О животу и раду св. Василија Великог с особитим погледом на стање Цркве у IV. веку“, које је многобројни скуп с пажњом саслушао. На предавању овом био је од оне г. 1. новосадских свештеника, који су чланови читаонице те, присутан само један, и тај један био је — предавач (Индиферентизам „световњака“!).

Наредба домобранског министра у погледу женидбе момака, који још потпадају под трећу класу новачења. С обзиром што момци рођени 1880. г. који су концем 1903. г. изишли из треће класе, а без своје кривице остадоше не асентирани, настадоше разна мишљења у погледу њихове женидбе, то да би с једне стране заштедно дотичнима трошак на молбенице а с друге стране да би јасна обавештаја имали у томе погледу: позивам управне одборе, да својим подручним звањима моју наредбу доставе с налогом, да свакога молиоца за женидбену дозволу, ако је *из треће класе изашао ал' новачењу још задоста није* учинио довољно обавести, да се без дозволе може женити. Својој дужности пак у погледу асентације дужан је напосредно задоста учинити, те у случају да га у војску призме све непријатности и неприлике, које отуда потичу сам себи има приписати. У Будимпешти, 1904. г. јануара 18-ог.

Ђури с. р. домобрански министар.

Уредник: **Димитрије Руварац**, протојереј.

Књижевни оглас.

Г. др. *Каменко Суботић*, покренуо је од 1. Јануара о. г. у Прагу издавати „*Илустровани гласник*“, који ће излазити сваког четвртка на великом табаку. Цена је листу на годину 12 К.

Од Администрације

Нано је истекла и ова година а многи претплатници дугују не само за прошлу 1903., него и за раније године, то их молимо да свој дуг подмирити не пропусте. Тако исто опомињемо и сл. црн. школске општине, које нам дугују за стечајеве да свој дуг плате, по гласу рачуна, којег су благовремено примили.

Карловци, Јануара 1904.

Администрација Српског Сиона

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Ад бр. К. 1163. ex 1903.; 63. ex 1904.

1—2 5

СТЕЧАЈ.

На парохију VI. разреда у Бечмен-Петровчићу овим се стечај до укључиво 15. фебруара по ст. кал. о. г. расписује с тим, да компетенти имају своје прописно инструиране молбенице овој конзисторији до горњег рока надлежним путем поднети.

Из седнице архијерејске конзисторије, држане у Карловцима 9. (22.) јануара 1904.

Георгије с. р.
Патријарх.

Ад бр. К. 3526/521. ex 1903.

2, 1—3

СТЕЧАЈ.

На парохију VI. плаћеног разреда у Кисачу с тим, да компетенти имају своје прописно инструиране молбенице надлежним путем овој конзисторији до укључиво 14. (27.) фебруара 1904. год. поднети.

Из седнице епарх. конзисторије бачке држане у *Новом Саду* 30. децембра 1903. (12. јануара 1904.) год.

Председништво.

СТЕЧАЈ.

3, 1—3

Умировљењем учитељице Ангелине Степићеве овим се расписује стечај на учитељско место са овом платом:

- 1.) У готовом годишње К 700
- 2.) $8 \frac{1}{16} \square^0$ ораће земље I. класе.
- 3.) $5643 \square^0$ " " " " пашњак
- 4.) За одржање повторне школе кад буде на реду К 80
- 5.) Стан у нарави или релутум од К 120
- 6.) У име огрева К 40
- 7.) $400 \square^0$ такозваног воденог јароша.

Изабрана учитељица има на сву земљу терете сносити.

Дужности су школском уредбом прописане.

Рок је стечају 6 недеља дана после првог огласа у „Српском Сиону.“

У случају да на ово место буде изабрана овдашња стална учитељица, онда ће се бирати учитељица на учитељско место с оваком платом:

- 1.) У готовом годишње К 700
- 2.) За држање повторне школе кад буде на реду К 80
- 3.) Стан у нарави или релутум од К 120
- 4.) У име огрева К 40
- 5.) $5643 \square^0$ ораће пашњачке земље I. класе на коју учелица све припадајуће терете сноси.

Свака молитељка има се у својој молбеници изјаснити, дали се прима за учитељицу и онда, ако би била изабрана на ово друго место.

Из седнице м. шк. одбора српских вероисповедних школа старопаланачких, која је држана 23. новембра (6. децембра) 1903. у *Ст. Паланци*.
Константин Јанковић Душан Јаблановић
перовођа. парох и предс. шк. одбора.

СТЕЧАЈ.

4, 1—3

Овим се расписује стечај на новоустановљено учитељско место, с којим је скопчана плата:

- 1.) У готовом годишње К 800
- 2.) У име стана К 120
- 3.) " " огрева К 40
- 4.) За држање повторне школе кад буде на реду К 80

Дужности су школском уредбом прописане.

Рок стечају је 6 недеља дана од првог увршења овог стечаја у „Српском Сиону.“

Из седнице м. шк. одбора српских вероисповедних школа старо-паланачких, која је држана 23. новембра (6. децембра) 1903. у *Ст. Паланци*.
Константин Јанковић Душан Јаблановић
перовођа. парох и предс. шк. одбора.

Број 1158. а 1163./К. в. 781. ех 1903.

105 2—2

С Т Е Ч А Ј.

Исписује се на мјесто пароха са платом II. разреда у Пакрацу и уједно окружног прото-презвитера рескриптуалнога протопрезвитерата пакрачкога, а рок је стечају 18. (31.) јануар 1904. год.

Молитељи имају своје прописно обложене молбенице надлежним путем до горњег рока потписаној конзисторији поднијети.

Из сједнице прав. срп. епарх. конзисторије у Пакрацу, 16. (29.) децембра 1903. год. држане.

Мирон с. р.
епископ.

Председништво.

К. 694./600. из 1903.

106 2—3

С Т Е Ч А Ј.

Отвара се стечај на парохију 6. плаћевнога разреда у Чоки. Компетенти ваља да поднесу правилно инструисане молбе надлежним путем

овој конзисторији до 20. фебруара (4. марта) 1904. године.

Из седнице епарх. конзисторије, држане у Темишвару 16. (29.) децембра 1903. године.

С Т Е Ч А Ј.

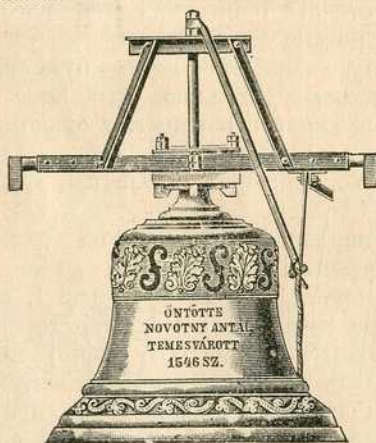
Исписује се на мјесто парохијског помоћника липовчанскога, са сједиштем у Граберију, плаћом VI. разреда и станом у нарави, а к томе и 400 К, за сада, за привремено служење парохије иванићке. Рок 1. (14.) Фебруар 1904.

Молитељи имају своје прописно обложене молбенице до горњег рока подписаној конзисторији поднијети.

Из сједнице прав. срп. епархијске конзисторије у Пакрацу, 20. новембра (3. децембра) 1903. држане.

Председништво.

ДРУГИ ОГЛАСИ

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у овакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована

патентирана са отвореним одушкама провиђена звона,

која су у горњем делу — као виолина — са отвором у виду фигуре 2 провиђена и зато имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 327 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 408 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

24—1 ех 1904. Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

На миленарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миленарском медаљом.

„Српски Сион“ излази сваких 15 дана на 2 цела табака. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 8 круна, на по године 4 круне, а на четврт године 2 круне. За стране земље: на годину 10 круна. Поједини бројеви 20 филира.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације у року од 15 дана шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 10 филира од једног реда ситних слова. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Издање и штампа: Српске Манастирске Штампарнице у Ср. Карловцима. 71. 1904

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА